

DVOŘÁKOVY SADY

Obsah

Území	9
Dvořákovy sady	10
Historie	12
Data o městě	16
Analýza současného stavu	20
Participace veřejnosti	22
Zadání	23
Předmět soutěže	24
Záměr revitalizace	26
Přílohy	31
Zdroje	35

Identifikační údaje zpracovatele zadání

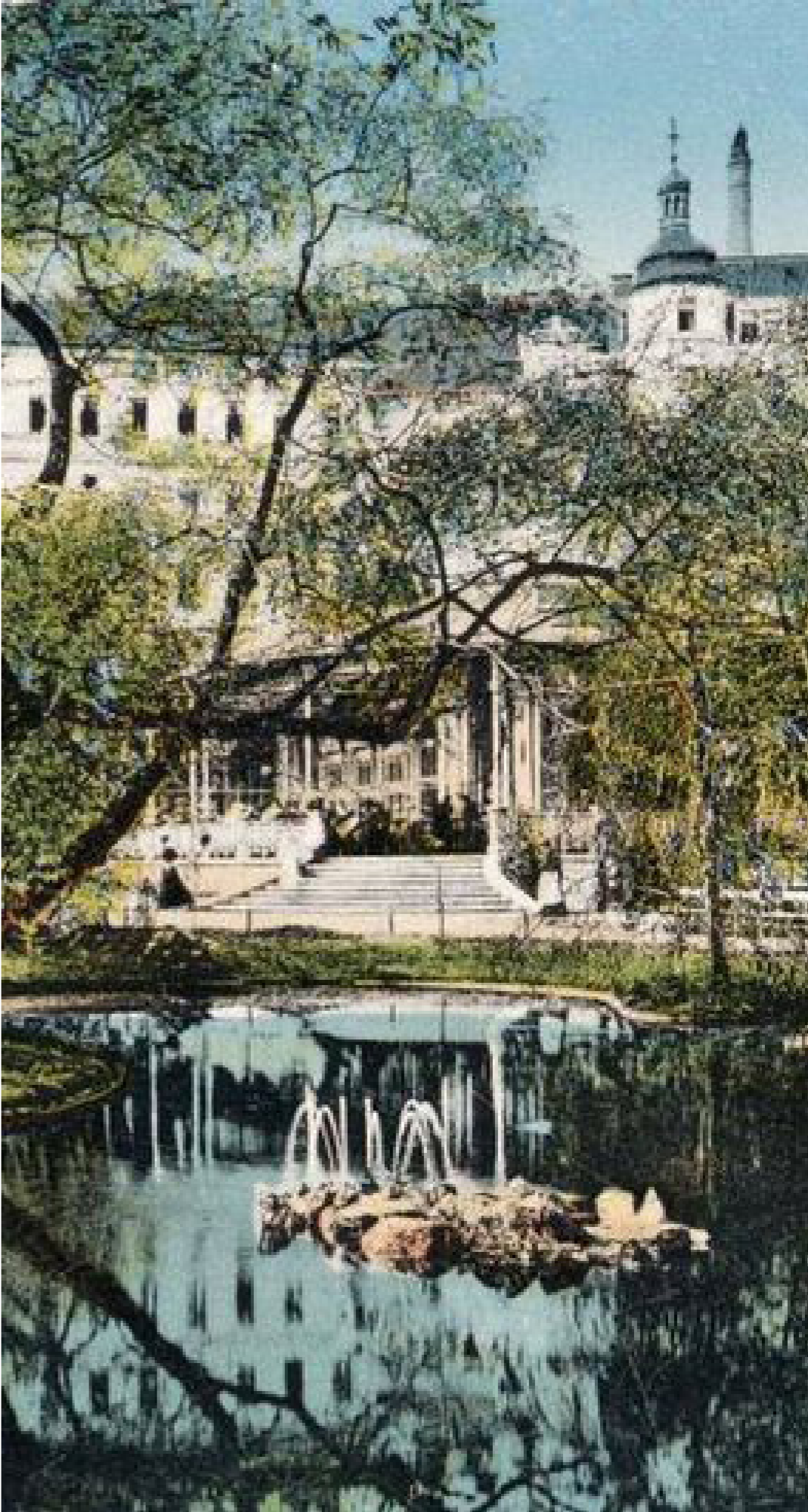
Kancelář architektury
města Karlovy Vary, p.o.
Nám. M. Horákové 2041
361 20 Karlovy Vary
www.kamkv.cz
info@kamkv.cz

Ing. arch. Daniela Vyhlídková
Ing. arch. Kateřina Fišerová

Podklady

**Strategie a Manuál koncepčního přístupu
k veřejným prostranstvím města Karlovy
Vary**
MCA atelier, s.r.o. (+ KAM KV°)

Manuál ulice
Mgr. Anton Ostach, Ph. D. (KAM KV°)

Úvodní slovo

Karlovy Vary nejsou pouze prameny kryté nádherně zpracovanými kolonádami a jedinečná šlehačková architektura lázeňských domů. Obraz Karlových Varů stejně významně tvoří také jeho parky a přírodní rámeček okolních lesů tvořících přirozené regenerační prostředí pro návštěvníka lázní. Nejen pro tyto své nezaměnitelné hodnoty je také město od roku 2021 na Seznamu světového dědictví UNESCO. Město se rovněž přijetím nové strategie KV°2040 mimo jiné zavázalo k péči o své kulturní dědictví a přírodní hodnoty, uvědomuje si tedy význam adekvátní péče o městskou zeleň a prostředí, které spoluvytváří. Jsem proto moc rád, že pro takto významný veřejný prostor vedení města zvolilo právě formu architektonické soutěže a deklaruje tak svou vůli přistupovat ke svým hodnotám zodpovědně.

Dvořákovy sady za dobu své existence mnohokrát změnilы svou podobu. Původní okrajové prostranství města tvořící přechod do volné krajiny bylo postupně obestavěno stále se rozvíjejícím městem a měnilo svůj charakter na Stadt Park – městský park. Přes mnohé další dílčí proměny si dodnes sady zachovaly charakter důležitého městského parku, ačkoliv vědomi si jak jeho kvalit, tak nedostatků, nyní stojíme před otázkou jak pojmout jeho citlivou proměnu. Dnes park sice netvoří přechod mezi městem a volnou krajinou, nicméně jakoby byl přechodem mezi různými světy. Na jedné straně vymezuje převážně turistické prostředí lázeňského města s promenádami, na straně druhé obchodně správní čtvrt – místo každodenního života řady karlovarských obyvatel a v neposlední řadě také modernistický areál hotelu Thermal – centra mezinárodního filmového festivalu, který se každoročně v počátku letních prázdnin promění v místo pulsující společenským životem, jež nemalou měrou zasáhne právě i Dvořákovy sady.

Jakkoliv je tato nárazová zátěž mnohdy problémem, je nutno říct, že společenský život do prostředí Dvořákových sadů patří. Přes osmdesát let plnil reprezentativní roli v tomto prostoru Blanenský pavilon, který byl zároveň centrem společenského dění. I dnes se ukazuje, že chuť návštěvníků i obyvatel města potkávat se ve fantastickém přírodním prostředí Dvořákových sadů s množstvím nádherných vzrostlých stromů je velká. Chybí zde však adekvátní zázemí v podobě nového společenského prostoru, jakým byl právě Blanenský pavilon.

Věřím, že architektonická soutěž je nejlepším nástrojem, který nám umožní zodpovědně hledat řešení moderního lázeňského parku. Přeji bych si, aby soutěžní návrhy nových intervencí v parku včetně společenského pavilonu, ať už bude mít jakékoliv pojetí, synergicky a důstojně doplňovaly historický odkaz našich předků a přinesly do města novou kvalitní vrstvu, která jednoho dne bude hodna ochrany stejně jako dosavadní staré kvality.

Ing. arch. Karel Adamec, ředitel KAM KV°

Předmět soutěže

Dvořákovy sady jsou oblíbenou a hojně navštěvovanou veřejnou zelení, která tvoří pomyslnou vstupní bránu do lázeňského centra Karlových Varů. Park byl založen jako lázeňský promenádní park, postupem času však ztratil svou původní koncepci. Cílem záměru je celková revitalizace parku, která přinese jasný charakter, odstranění hlavních komunikačních bariér, reorganizaci prostoru a nové možnosti pro návštěvníky parku.

Předmětem architektonicko-krajinářské soutěže je návrh celkové revitalizace parku Dvořákovy sady jakožto důležitého veřejného prostranství a celku městské zeleně, přilehlého okolí hlavní lázeňské promenády se všemi urbanistickými a dopravními vazbami v dané lokalitě. Cílem je znovuvytvoření koncepce inspirativního a kultivovaného veřejného prostoru s reprezentativním a pobytovým charakterem v souladu se svým okolím a odpovídající jeho důležitosti v rámci městské struktury.

Jedno z klíčových témat je řešení stálého pavilonu, který nahradí současnou dočasnou stavbu kavárenského pavilonu. Ta vznikla jako reakce na stánkový prodej, který se v parku dobře osvědčil, avšak nevyhovoval svojí formou. Pavilon by měl umožnit funkci kavárny včetně hygienického zázemí.

Stěžejní kvalita pro správné fungování parku je návaznost na sousedící ulici a lázeňskou promenádu a propojení s přemostěními řeky Teplé. Dvořákovy sady jsou významným celkem městské zeleně, důraz bude kladen nejen na urbanistické a architektonické kvality, ale také na citlivý krajinářský přístup a odbornost revitalizačních zásahů.

Soutěžní návrh bude proveden v rozsahu architektonicko-krajinářské studie při dodržení podmínek Zadavatele, s cílem zkvalitnění stávajícího městského parku a jeho okolí s přínosem pro fungování města i přilehlé čtvrti.

Předpokládaná výše investičních nákladů

Předpokládané investiční náklady na stavební realizaci jsou 40 mil. Kč bez DPH. Částka vychází z velikosti řešeného území, jehož výměra je 17 790 m², a přihlédnutí k náročnosti předpokládaných zásahů (revitalizace opěrných zdí, zásahy do vzrostlé zeleně, nová výsadba apod.). Záměr počítá s rekonstrukcí stávajících objektů v řešeném území, s výjimkou objektu Sadové kolonády, která prošla nedávnou rekonstrukcí. Případné výrazné překročení předpokládané investice musí být dostatečně odůvodněno podstatou návrhu řešení.

Extrakt soutěžních podmínek

Zadavatel

Statutární město Karlovy Vary
Moskevská 2035/21
360 01 Karlovy Vary

Organizátor soutěže a zpracovatel Soutěžních podmínek

Kancelář architektury města Karlovy Vary, p.o.
Náměstí dr. Milady Horákové 2041
360 01 Karlovy Vary

Druh Soutěže

Podle předmětu řešení se Soutěž vyhlašuje jako architektonicko - krajinářská.
Podle okruhu účastníků jako užití.
Podle počtu fází se Soutěž vyhlašuje jako jednofázová.
Podle záměru řešení se Soutěž vyhlašuje jako projektová.

Základní termíny

vyhlášení Soutěže 11. 9. 2024
odevzdání portfolií a koncepčních výkresů do 11. 10. 2024 do 15 hodin
první hodnotící zasedání poroty 7. 11. 2024
prohlídka soutěžního místa 18. 11. 2024
vysvětlení soutěžní dokumentace do 6. 1. 2025
odevzdání návrhů do 24. 1. 2025 do 15 hodin
druhé hodnotící zasedání poroty 19. 2. 2025
veřejná výstava soutěžních návrhů květen 2025

Ceny

1. cena 250 000 Kč
2. cena 150 000 Kč
3. cena 100 000 Kč

Odměny a Náhrady výloh spojených s účastí v soutěži

Zadavatel se rozhodl neudělit žádné odměny mezi ostatní neoceněné účastníky, jejichž soutěžní návrh nebude Zadavatelem v průběhu posuzování vyloučen ze Soutěže. Každému ostatnímu neoceněnému účastníkovi, jehož soutěžní návrh nebude Zadavatelem v průběhu posuzování vyloučen ze Soutěže, bude jako náhrada výloh spojených s účastí v soutěži udělena částka 80 000 Kč (slovy: osmdesát tisíc korun českých).

Soutěžní porota

Řádní členové závislí

- 1) Ing. Andrea Pfeffer Ferklová, MBA / primátorka Statutárního města Karlovy Vary
- 2) Ing. Petr Bursík / člen zastupitelstva města Karlovy Vary
- 3) Ing. Bc. Stanislav Dvořák, Ph.D./ ředitel Lázeňské lesy a parky Karlovy Vary, p.o.

Řádní členové nezávislí

- 1) Ing. Zdeněk Sendler / autorizovaný krajinářský architekt, Atelier zahradní a krajinářské architektury Sendler
- 2) Ing. arch. Ivan Gogolák, Ph.D. / autorizovaný architekt, kancelář gogolák+grasse
- 3) Ing. Petr Velička / autorizovaný architekt a krajinářský architekt, ateliér M&P Architekti
- 4) Ing. arch. Martin Frei / autorizovaný architekt, ateliér Rusina Frei

Náhradníci závislí

Ing. arch. Karel Adamec / ředitel KAM KV°, p.o.

Náhradníci nezávislí

- 1) Ing. arch. David Mareš / autorizovaný architekt, ateliér třiarchitekti

Přizvaní odborníci

Odborník na krajinářské řešení – Ing. Zuzana Macešková / autorizovaná krajinářská architektka

Odborník z oboru památkové péče – Mgr. Romana Riegerová / ředitelka územního odborného pracoviště NPÚ v Lokti

Odborník na rozpočtování staveb

Sekretář soutěže

Ing. arch. Kateřina Fišerová / architektka KAM KV°
Tel.: +420 702 249 333
E-mail: k.fiserova@kamkv.cz

Přezkušovatel

Ing. Pavlína Valentová / krajinná architektka KAM KV°
Tel.: +420 607 001 173
E-mail: p.valentova@kamkv.cz

Soutěžní návrh

Soutěžní návrh bude obsahovat:

grafickou část soutěžního návrhu

textovou část soutěžního návrhu

přílohy textové části

další součásti soutěžního návrhu

Grafickou část soutěžního návrhu účastník předloží na 3 panelech formátu 700 × 1000 mm orientovaných na šířku (formát B1) z lehkého materiálu pro výstavní účely (dále jen Panely). Jsou doporučena následující grafická vyjádření: situace řešeného území, zobrazení popisující koncepci řešení, anotace, situace širších vztahů, charakteristický řez územím a schodišti, půdorys a charakteristický řez pavilonu, schémata. Veškeré perspektivní vizualizace, zákresy či axonometrie a jejich forma jsou zcela na uvážení účastníků soutěže.

Panely s grafickou částí návrhu by měl účastník ve vlastním zájmu vložit do pevného a zalepeného obalu chránícího Panely proti poškození a zabezpečeného proti otevření s nápisem „NEOTEVÍRAT – SOUTĚŽNÍ NÁVRH – REVITALIZACE DVOŘÁKOVÝCH SADŮ“.

Textovou část účastník odevzdá v elektronické podobě prostřednictvím Profilu Zadavatele. Textová část soutěžního návrhu by podle doporučení měla obsahovat textové vyjádření návrhu (přůvodní zprávu) v rozsahu max. 2 strany formátu A4 na výšku dle přílohy P07 Soutěžních podmínek. Text může být proložen nebo doplněn dalšími doplňujícími informacemi a technickými specifikacemi návrhu formou textu, tabulek, obrázků, skic či schémat upřesňujících princip řešení a technické upřesnění návrhu. Nesmí však být tímto porušen požadavek na zachování anonymity soutěžních návrhů a překročen maximální stanovený limit 2 stran textové části.

Přílohy textové části účastník odevzdá v elektronické podobě prostřednictvím Profilu Zadavatele. Přílohami textové části budou zmenšené náhledy Panelů a vyplněná tabulka bilancí a Nabídkové ceny dle přílohy P08 a P09 Soutěžních podmínek.

Další součástí soutěžního návrhu je obálka nadepsaná „Kontaktní údaje“, která bude obsahovat údaje o účastníkovi soutěže. Obálka nadepsaná „Kontaktní údaje“ bude zalepená, neporušená, zcela neprůhledná. Bude odevzdána spolu s Panely takovým způsobem, aby bylo možné při převzetí sekretářem Soutěže obě části spárovat.

Dokumenty prokazující splnění podmínek účasti účastník odevzdá v elektronické podobě prostřednictvím Profilu Zadavatele.

Soutěžní podklady

Zadavatel poskytuje uchazečům tyto podklady v digitální podobě:

P01	Soutěžní zadání
P02	Vzor žádosti o účast
P03	Vzor čestného prohlášení
P04	Pokyny pro podání návrhů v elektronické podobě
P05	Vzor údajů o účastníkovi soutěže
P06	Vzor soutěžních panelů
P07	Vzor textové části
P08	Vzor tabulky bilancí
P09	Vzor tabulky Nabídková cena za plnění Následné zakázky
P10	Digitální mapové podklady
P11	Fotodokumentace řešeného území
P12	Stavebněhistorický průzkum řešeného území
P13	Strategie a Manuál koncepčního přístupu k veřejným prostranstvím města Karlovy Vary
P14	Výstup z participace veřejnosti
P15	Projektová dokumentace Lázeňského mostu
P16	Manuál informačního a orientačního systému města Karlovy Vary
P17	Podklady ke stávajícím objektům v rámci řešeného území

Ostatní podmínky

Jazyk soutěže

Soutěžní podmínky a soutěžní podklady vydává Zadavatel v českém jazyce. Veškeré části soutěžního návrhu budou vyhotoveny v českém jazyce, popř. ve slovenském jazyce.

Právní řád

Soutěž bude probíhat v souladu s českým právním řádem.

Klauzule o akceptování podmínek Soutěže

Svou účastí v Soutěži potvrzují Zadavatel, sekretář Soutěže, přezkušovatel, porotci a přizvaní odborníci, že se seznámili se všemi podmínkami Soutěže a zavazují se, že budou tyto Soutěžní podmínky jakožto smlouvu dodržovat a ctít.

Odevzdáním soutěžních návrhů vyslovují účastníci souhlas se všemi podmínkami Soutěže jakožto smlouvy a s rozhodnutími poroty učiněnými v jejich rámci a v souladu s nimi.

Území

Dvořákovy sady

Dvořákovy sady se nachází v lázeňském centru Karlových Varů naproti komplexu hotelu Thermal, od kterého jsou odděleny řekou Teplou. Jihozápadní stranu vymezuje ulice Zahradní, která je oproti parku položená přibližně o 7 m výše. Jihovýchodní část ohraničuje budova Vojenských lázní.

Dvořákovy sady jsou příjemnou veřejnou zelení. Jsou hojně navštěvovány převážně v průběhu letních měsíců a svou nepostradatelnou roli hrají také během konání mezinárodního filmového festivalu, kdy hostí například přenosový vůz Českého rozhlasu nebo relaxační zónu Vodafone a s nimi spoustu festivalových návštěvníků.

Strategická poloha v blízkosti hotelu Thermal, v jehož areálu se již tradičně v červenci a srpnu koná Karlovarské kulturní léto, zvyšuje čísla návštěvnosti jak samotného parku, tak prodejčům občerstvení v tomto místě.

Dvořákovy sady jsou především vstupní branou do lázeňského území města Karlovy Vary. Od svého založení měly jasnou koncepci lázeňského parku, která ale utrpěla kumulovanými změnami uspořádání a dílčími zásahy. Cílem revitalizace Dvořákových sadů je reorganizace prostoru, která mu znovu dá koncept a jasný charakter, a která dá především vyniknout kvalitám vzrostlých stromů, příjemného vodního prvku a stavbě historické kolonády. Na druhou stranu přinese nové možnosti pro provozovatele kavárny nebo občerstvení a jejich zákazníkům.

Historie

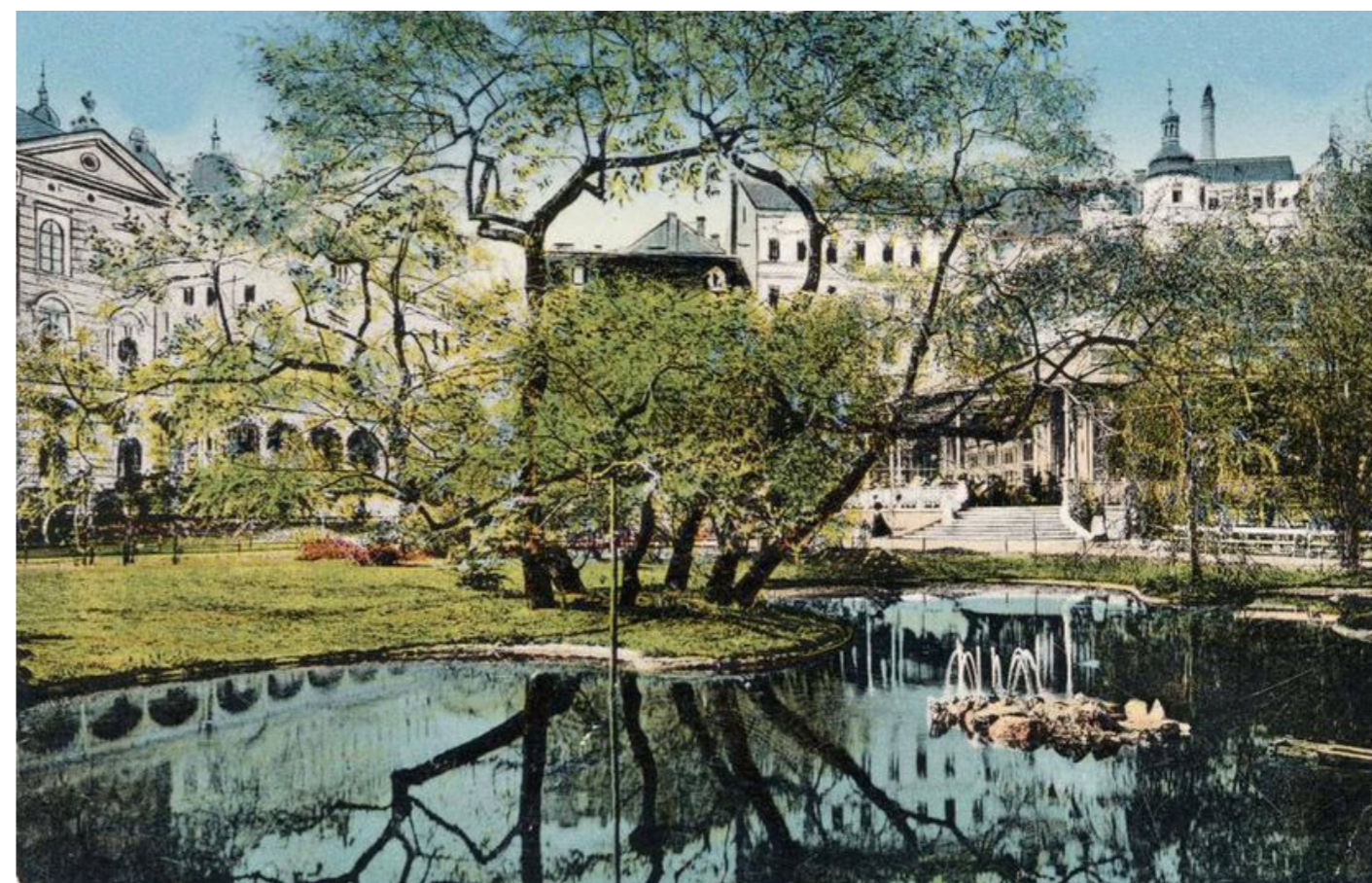
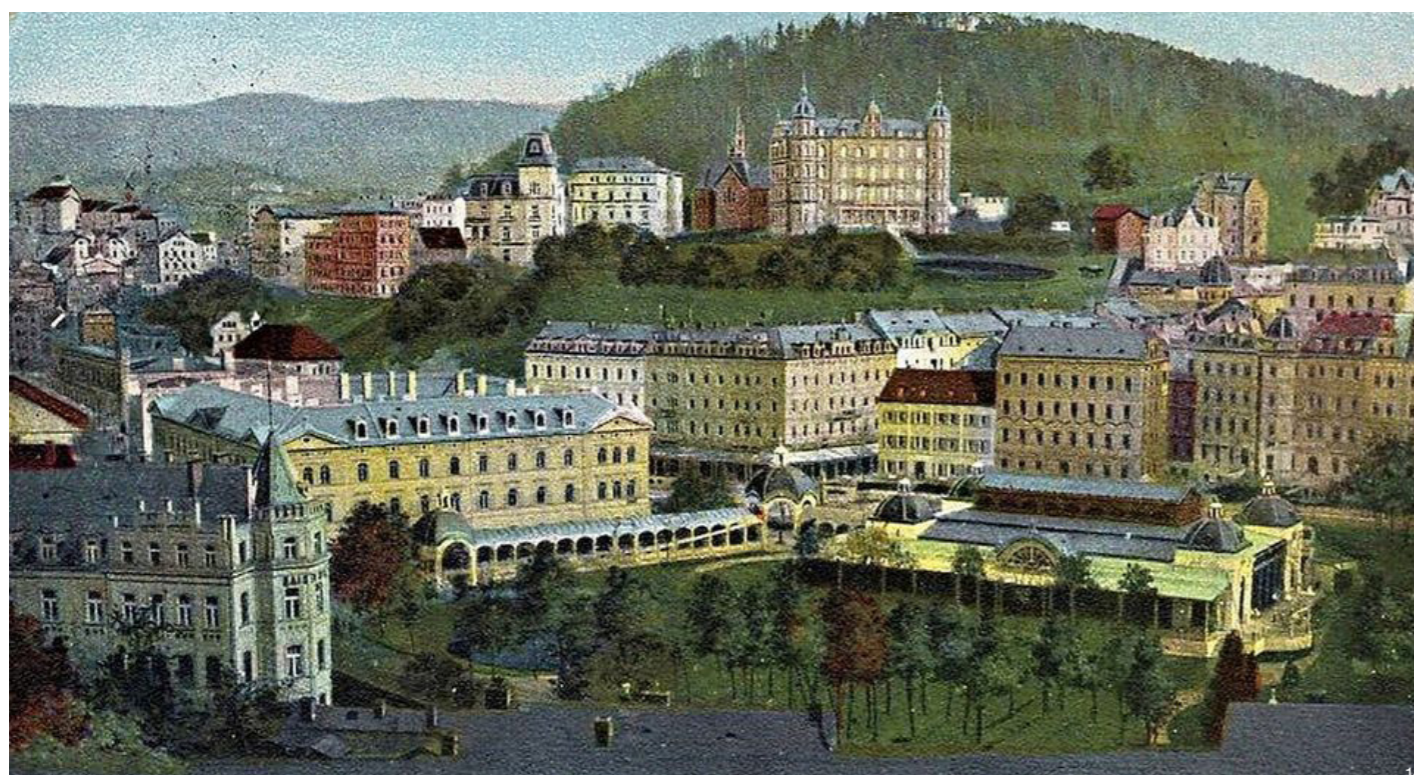
Na místě dnešních Dvořákových sadů se kdysi rozléhala soukromá zahrada fotografa Wintra. Až mezi lety 1877 a 1878 zde zahradník Jan Hahmann zrealizoval nový městský park. Úprava spočívala především ve vysázení nových stromů, růžových keřů a zkomponování květinových záhonů, mezi kterými vedly mlatové cesty. Zrealizováno bylo také jezírko s vodotryskem.

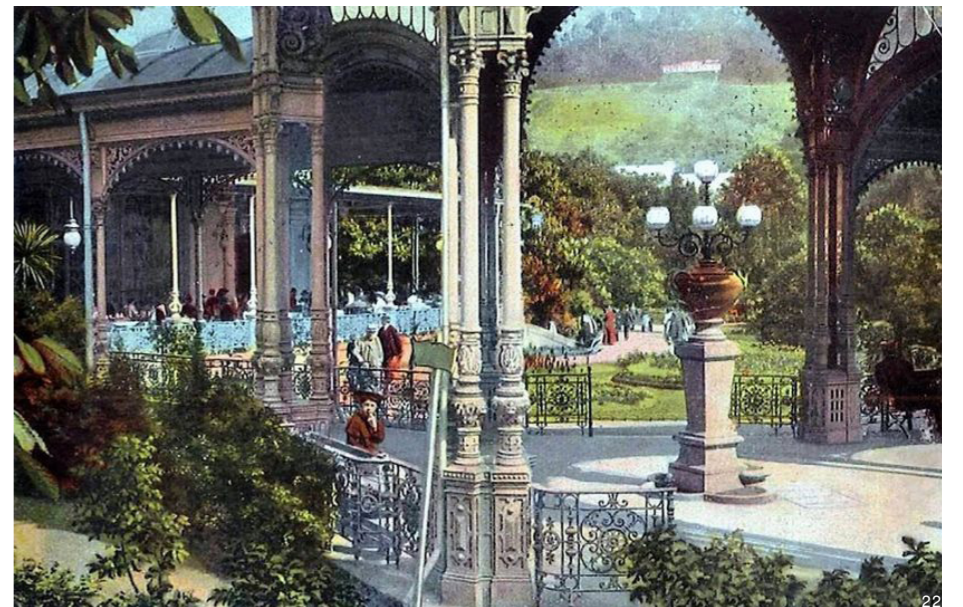
Počátkem 80. let 19. století byl v parku vystavěn Blanenský pavilon podle návrhu karlovarským občanům známých vídeňských architektů Fellnera a Helmera. Litinový pavilon sloužil jako prostorná restaurace a koncertní sál. Celková kapacita restaurace spolu s letními verandami a zahradní restaurací činila tisíc míst.

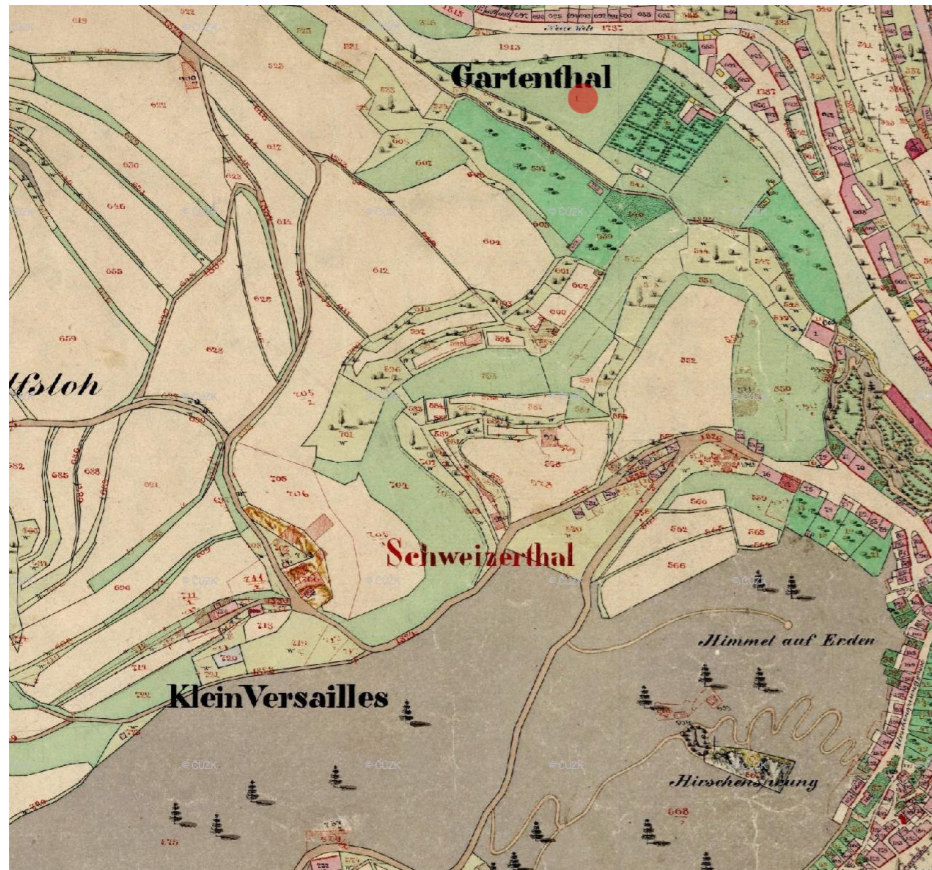
Budova byla rozšířena o dvouarmennou krytou promenádu, která propojovala Blanenský pavilon se Sadovým pramenem, který vyvěrá v přilehlé budově Vojenských lázní. Právě rameno, které paralelně prochází kolem budovy lázní, je jediná dochovaná část a my jí dnes známe pod názvem Sadová kolonáda. Druhé promenádní rameno i celá hlavní stavba pavilonu byly v roce 1966 zdemolovány z důvodu špatného technického stavu.

Sadová kolonáda je také vyhotovena z litiny, má délku 50 m a na obou stranách je zakončena šestibokými pavilónky, ve kterých se nalézají vývěry karlovarských pramenů zakomponované do sochařských děl.

Roku 1974 proběhla revitalizace parku podle návrhu architekta A. Petra. V této podobě známe park i dnes. Na počest významného skladatele Josefa Dvořáka byl park pojmenován jeho jménem. Nechybí ani skladatelova socha, kterou zhotovil karlovarský sochař Karel Kuneš.

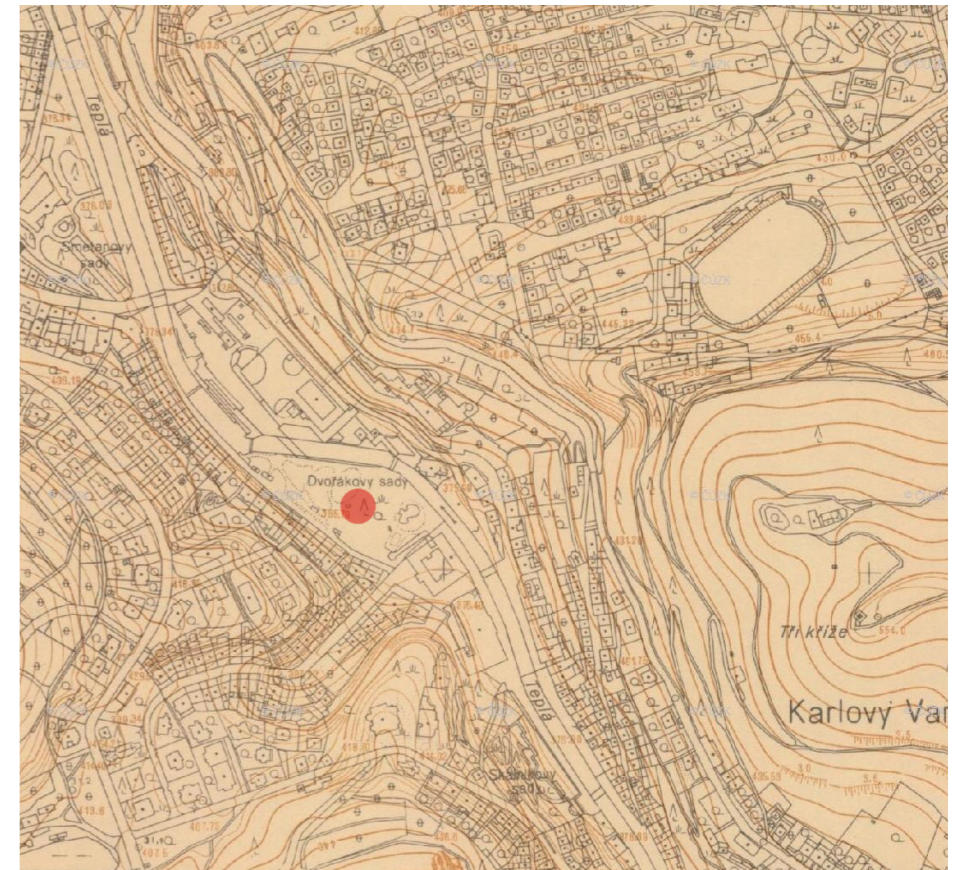

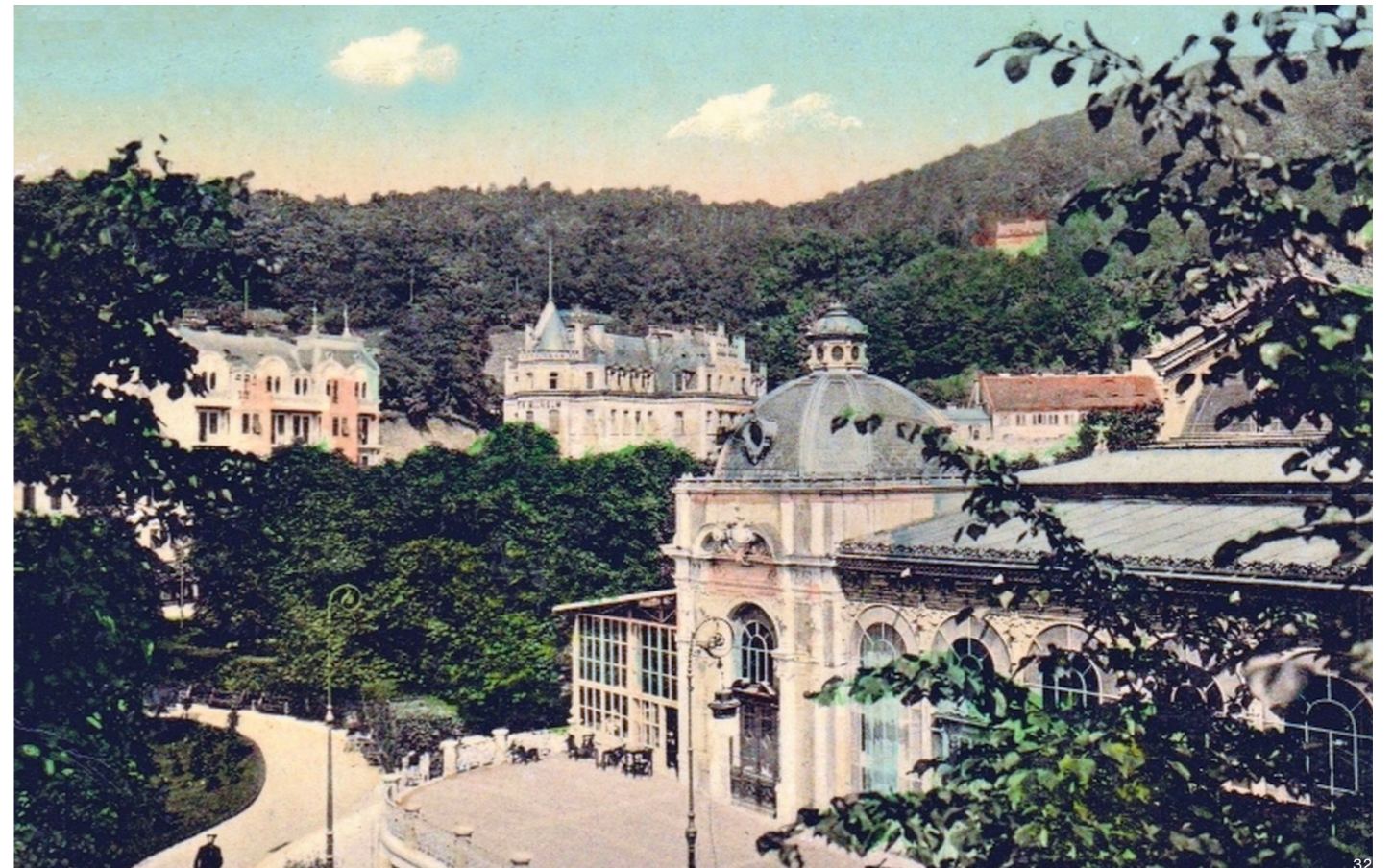
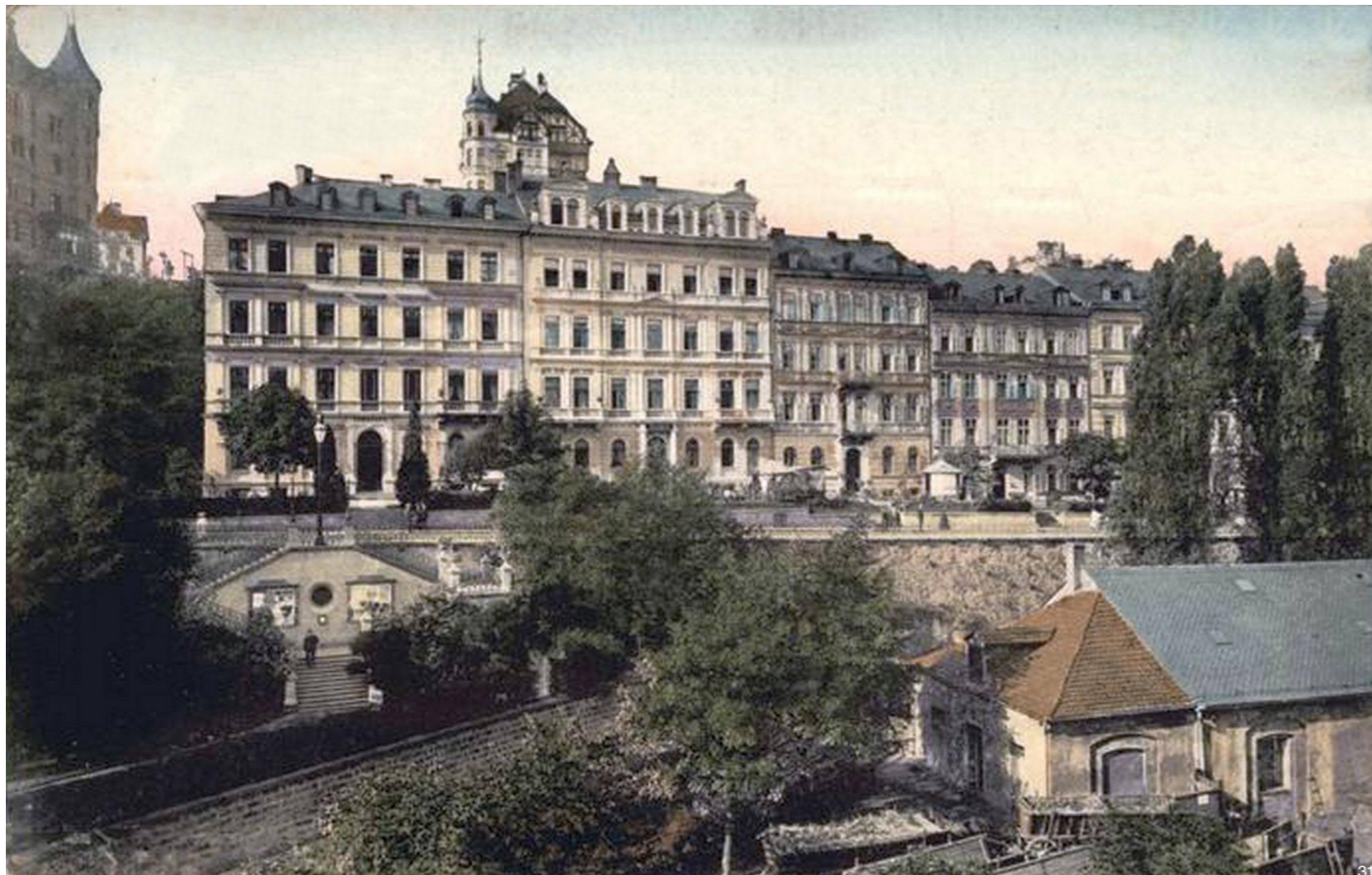
Mapa stabilního katastru, 1875

Topografická mapa, 1952

Státní mapa, 1978

Data o městě

V KAM KV° vznikl dokument Manuál ulice pro město Karlovy Vary, jehož cílem je vytvořit soubor podkladů (tzv. karet ulic) zabývajících se povrchy, mobiliárem, zelení a vzorovými profily ulic, které budou definovat ideální podobu veřejného prostoru hodného 21. století. Samotné práci na Manuálu předchází podrobné zpracování širokého spektra analýz o městě, které obsahují zejména zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, limity využití území, záměry na provedení změn v území atd. Součástí tohoto Soutěžního zadání je výřez několika z nich.

K ploše náměstí Dr. M. Horákové a přilehlým ulicím, které jsou součástí řešeného území, je potřeba přistoupit individuálně vzhledem k významu místa. Vygenerované karty ulic (strana 32 - 33 tohoto Soutěžního zadání) tak proto slouží jen jako jakýsi podklad, který není pro návrh závazný, ale nastiňují preferované principy řešení.

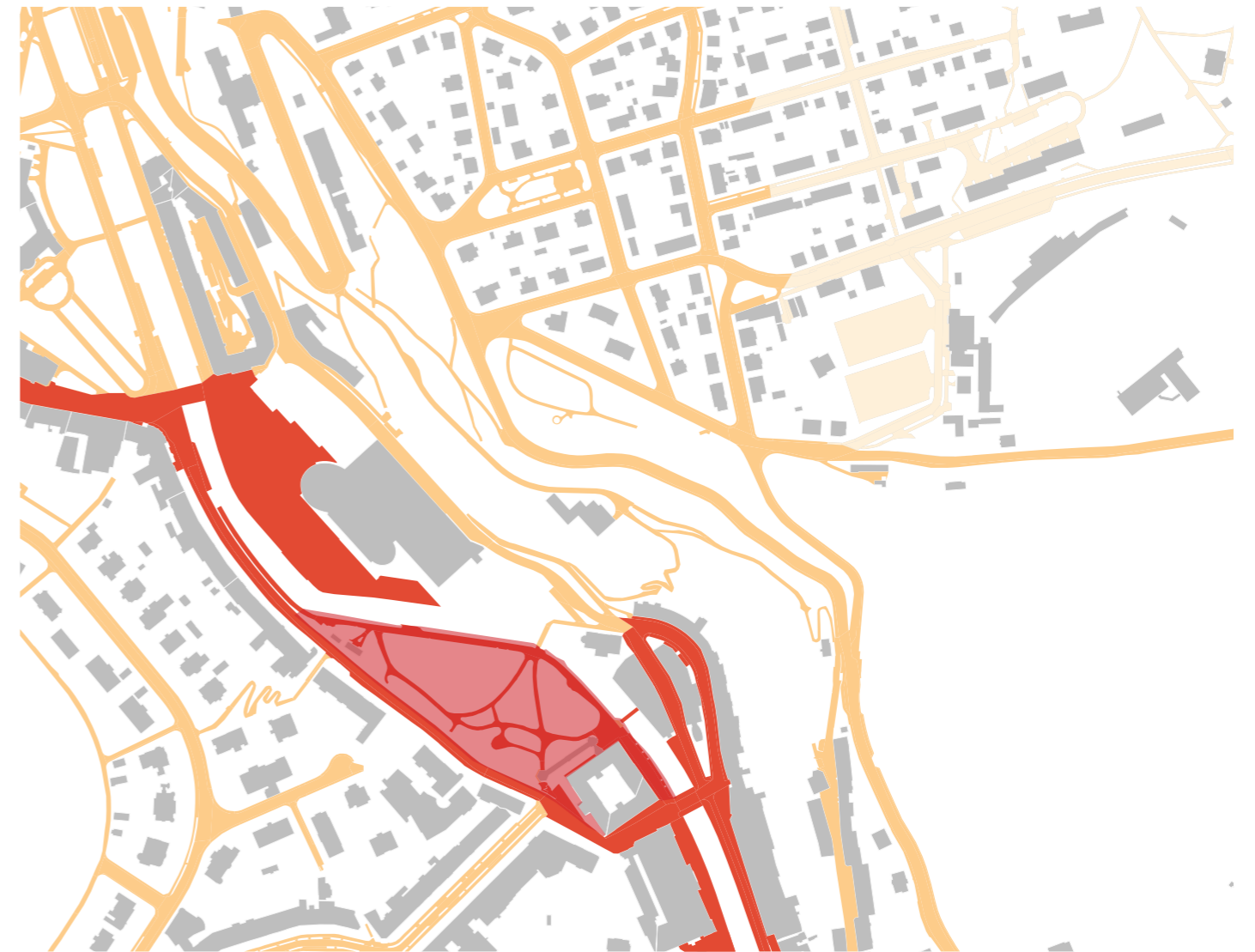
Aktivita parteru

Legenda

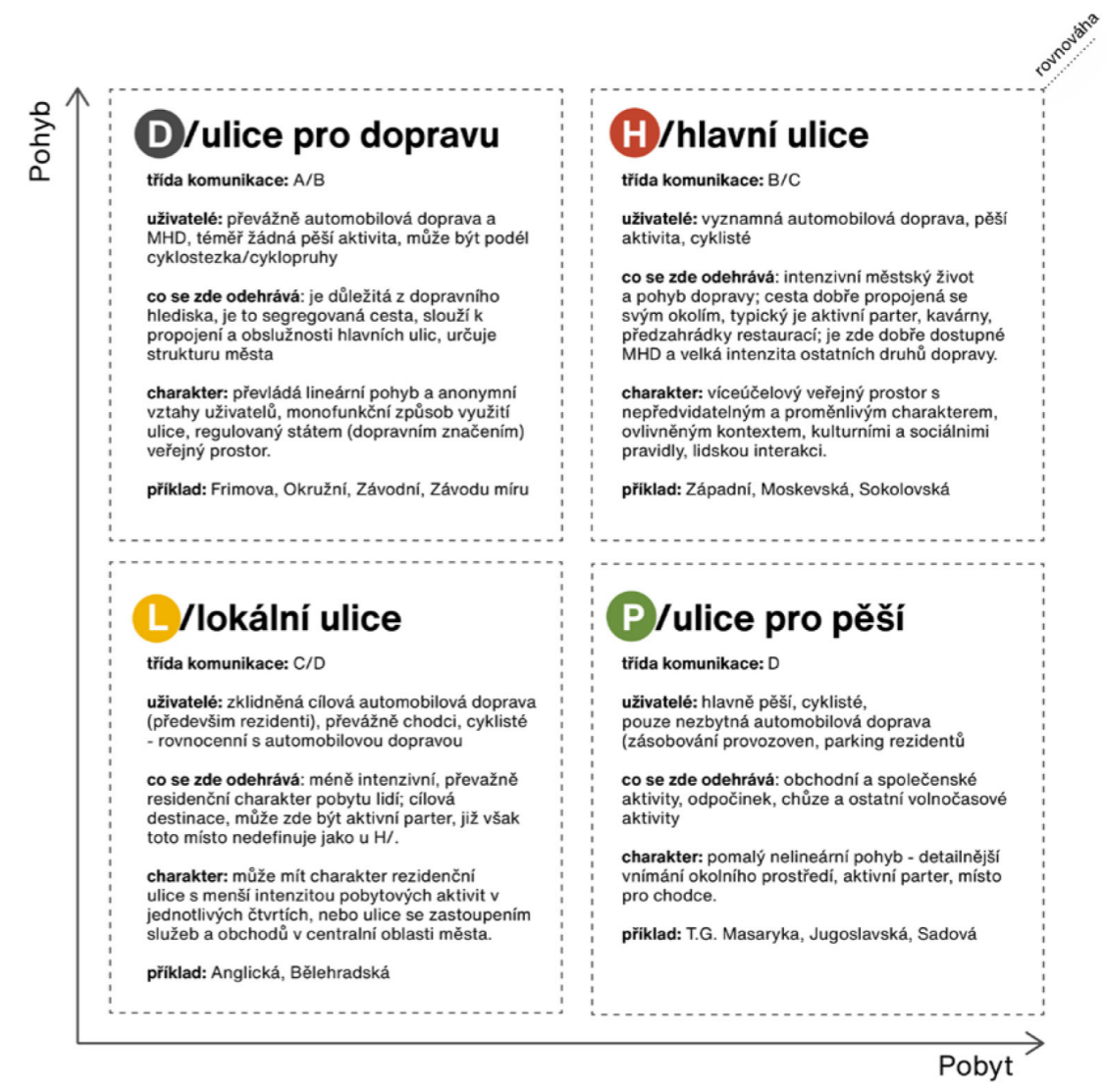
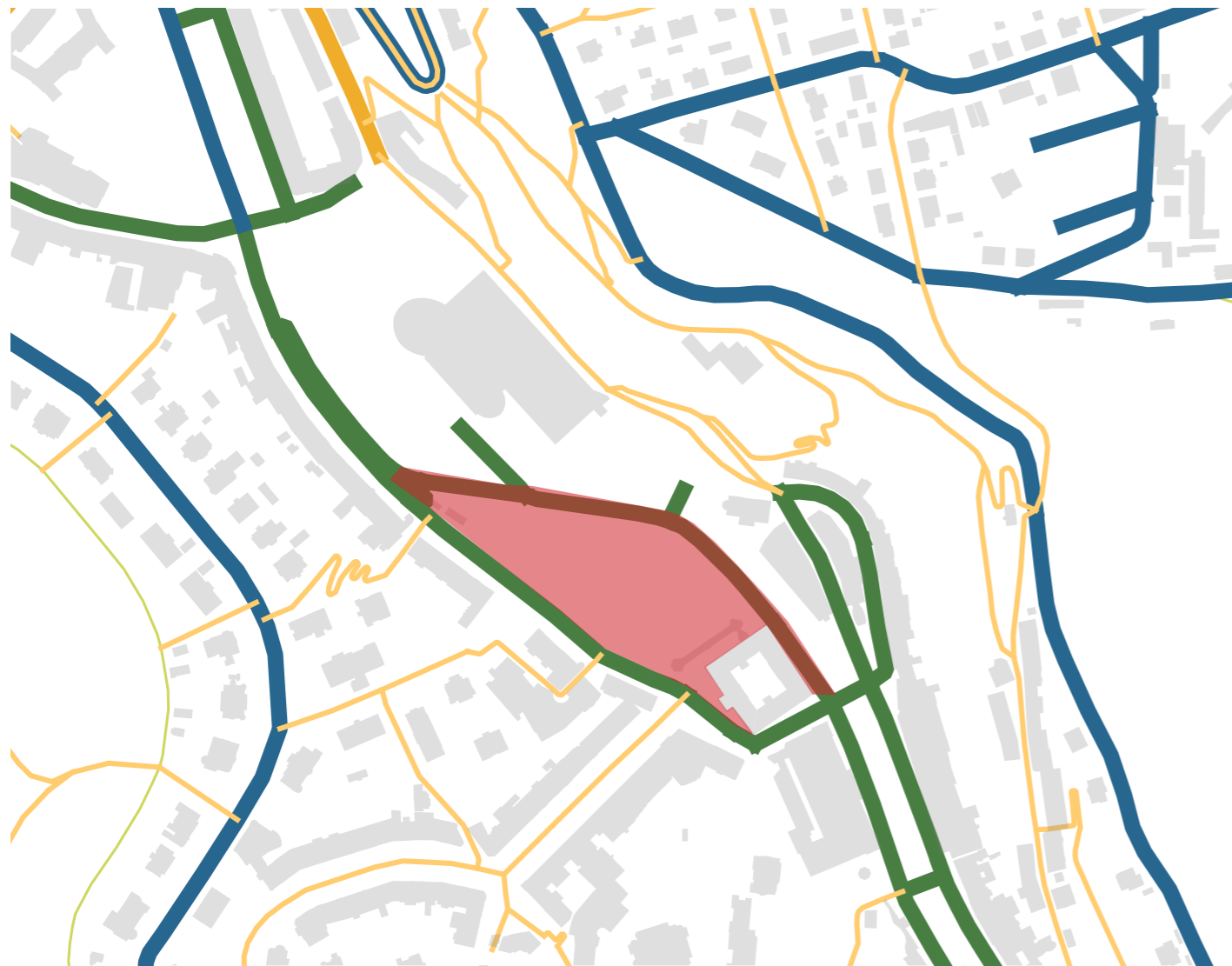
- bod aktivity
- objekt občanské vybavenosti
- areál občanské vybavenosti

Významná veřejná prostranství

- veřejná prostranství v památkové rezervaci
- významná veřejná prostranství

Typy ulice dle úlohy pobytu a pohybu - jedná se o výhradně pěší areál s převahou pobytové funkce

Výřez z platného územního plánu

ZV - veřejná zeleň

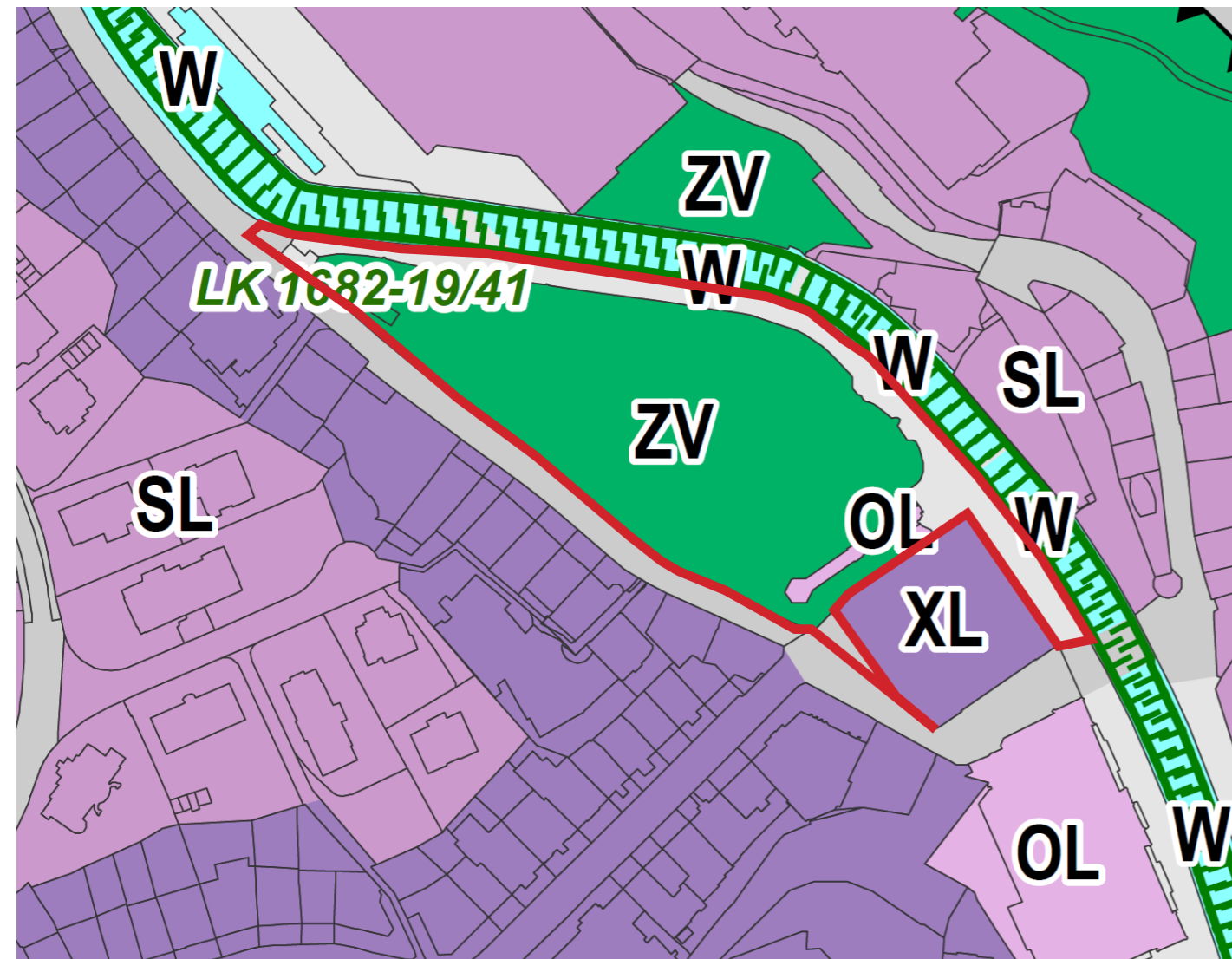
Hlavní využití - plochy zeleně v sídlech veřejně přístupné, mající charakter parků a lesoparků, plochy doprovodné zeleně a alejí s funkcí ekostabilizační, které mají charakter zeleně na veřejných prostranstvích

Přípustné využití - zařízení a plochy sloužící pro využití zeleně na veřejných prostranstvích a zajištění údržby. Prvky městského mobiliáře - lavičky, altány, pítka, fontánky, osvětlení a ostatní mobiliář bude umístěn mimo AZZU a VPR-4 st. Dále pomníky, sochy, kříže, kapličky, dorobné vodní plochy, místní komunikace, pěší cesty a cyklistické stezky, dětská hřiště a související technická infrastruktura.

Podmíněně přípustné využití - nadzemní liniové stavby veřejné technické infrastruktury přímo nesouvisející s hlavním využitím, pokud bude zachován hlavní a přípustné využití.

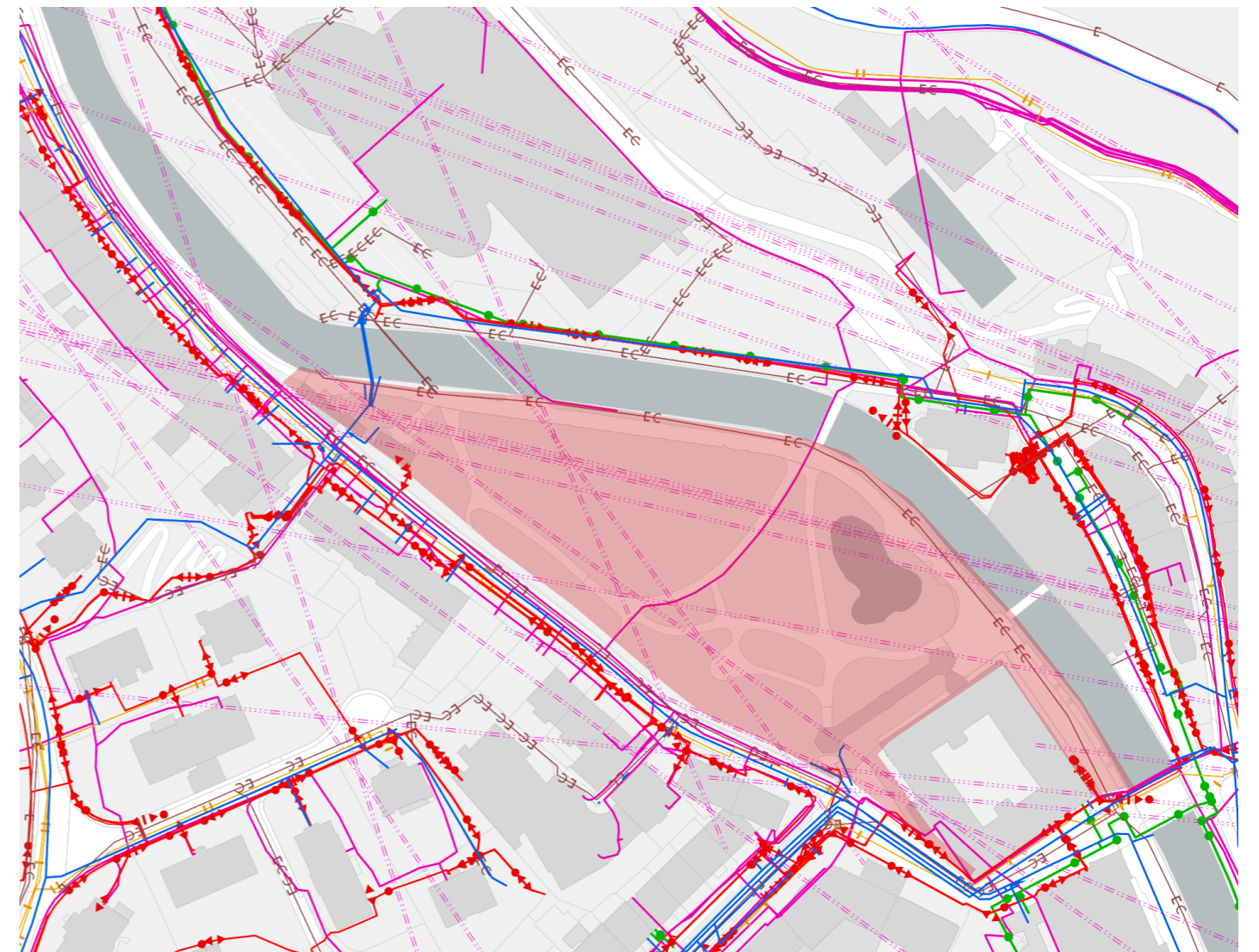
Nepřípustné využití - stavby a využití neuvedené a nesouvisející s hlavním, přípustným a podmíněně přípustným využitím

Plocha využití ZV není primárně určená např. pro stavbu pavilonu s kavárnou nebo jiným komplexnějším provozem. Umístění pavilonů nebo podobného zařízení je na invenci autorů soutěžních návrhů. Vítězný soutěžní návrh by byl podkladem pro případnou změnu územního plánu.

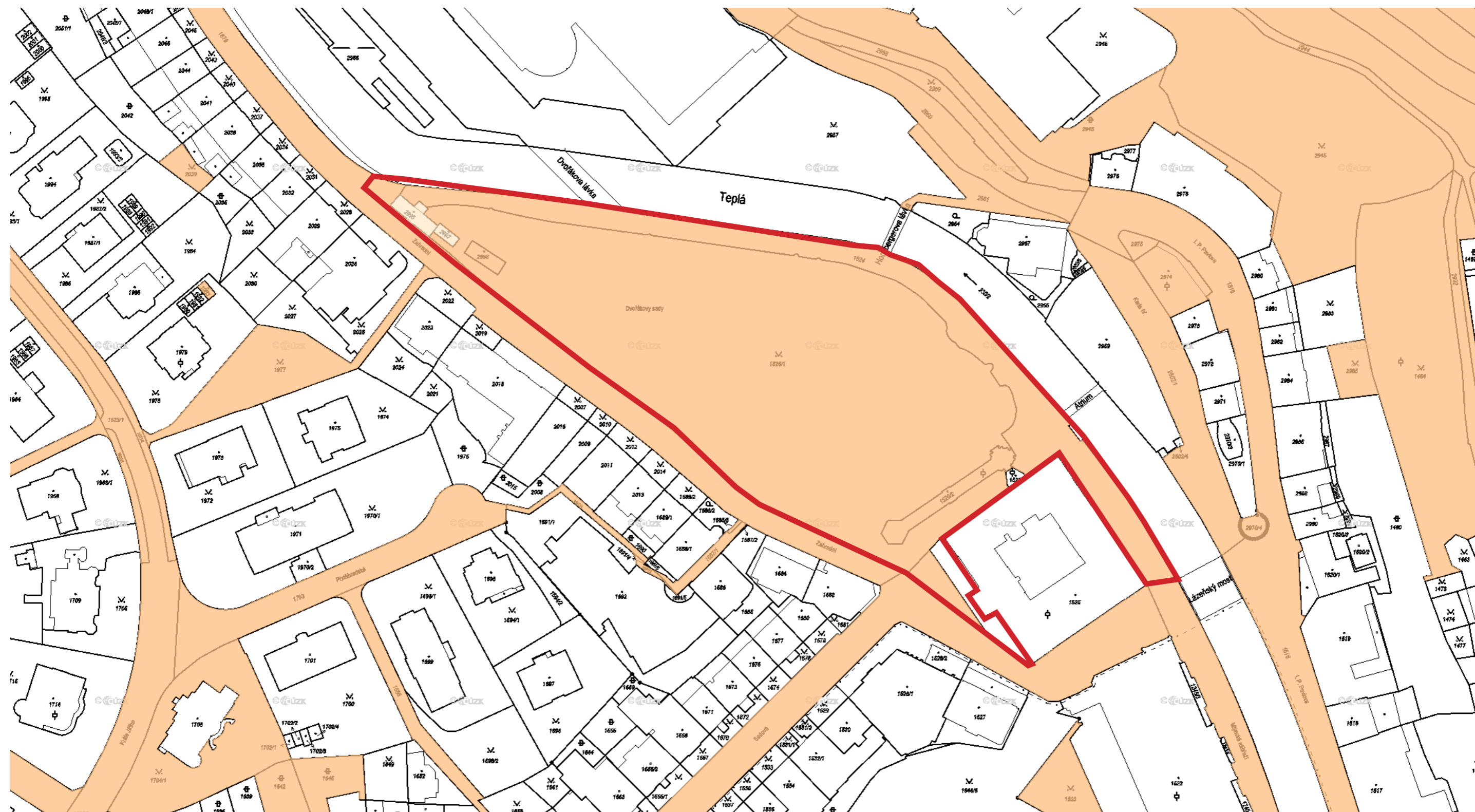

Koordinační výkres inženýrských sítí

Digitální verze je součástí přílohy P10 Soutěžních podmínek.

Majetkoprávní vztahy

- Legenda
- v majetku města
 - svěřené
 - drobní soukromí majitelé

Analýza současného stavu

Park má pro návštěvníky neurčitou funkci, není jasné, zda je to pobytový park s možností "vstupu na trávník" nebo jen okrasný park s posezením na lavičkách. Zákazové cedulky upozorňují na zákaz hraní sportovních a míčových her či lezení po stromech. Prostor parku je striktně oddělený nízkým plůtkem od asfaltové promenády podél řeky - park je dostupný jen v několika málo křiženích s mlatovými cestami. Prostupnost (fyzickou i pohledovou) umenšují souvislé plochy vysokých keřů, které částečně nahradily původní květinové záhony

1. schodiště z ulice Zahradní

- schodiště včetně zábradlí je ve špatném technickém i estetickém stavu
- + důležitá propojka na trase napříč údolím řeky Teplá

2. kavárna

- nekomunikuje s prostorem parku
- stísněná zahrádka na křižení tras u vstupu do parku
- + objekt ve vlastnictví města Karlovy Vary

3. veřejné wc

- + vyhledávaná funkce
- + udržovaný čistý předprostor

4. dočasný modulární kavárenský pavilon

- + kultivovaný dočasný pavilon na 4 roky, s otevřenou terasou na místě bývalých prodejních stánků a nesourodého posezení, kdy popularita této funkce způsobovala nekoncepční bobtnání a rozšiřování nejrůznějších doplňků a předávných ploch
- absence WC pro zákazníky a obsluhu

5. Sadová kolonáda - prameny

- + historicky i esteticky cenná část kryté promenády, která spojovala Blanenský pavilon s vývěrem Sadového pramene ve Vojenských lázních
- + místo vývěru pramenů
- + důležité místo vstupu do parku

6. socha Josefa Dvořáka

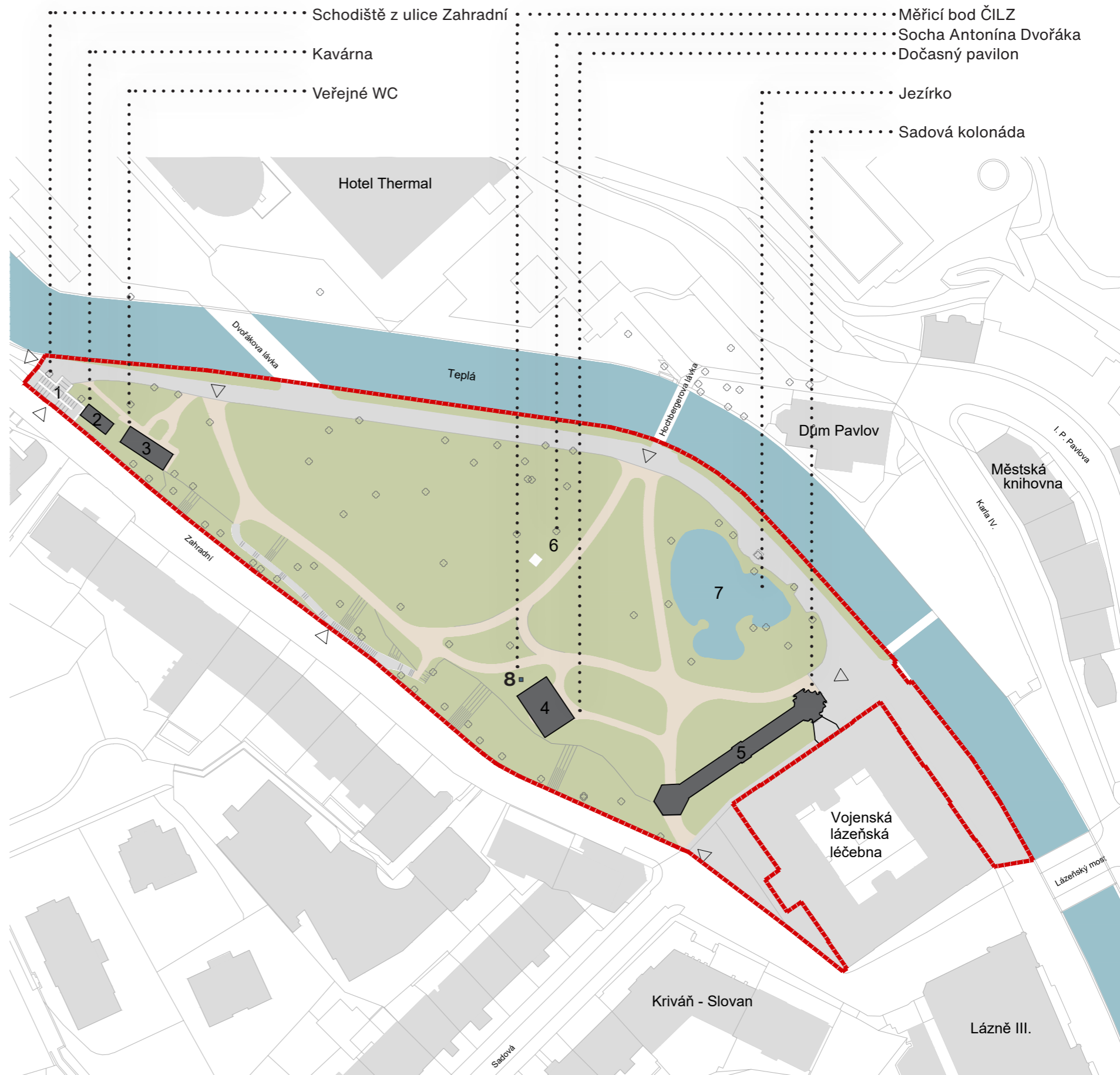
- + umění ve veřejném prostoru - dominanta

7. jezírko

- + okrasné jezírko s vodotryskem obklopené vzrostlými stromy
- obklopené množstvím keřů, za kterými se v současné době jezírko vizuálně ztrácí

8. měřicí bod Českého inspektorátu lázní a zřídél

- + stabilní měřicí bod, možnost posunu při adekvátní náhradě?

1.

2.

3.

4.

8.

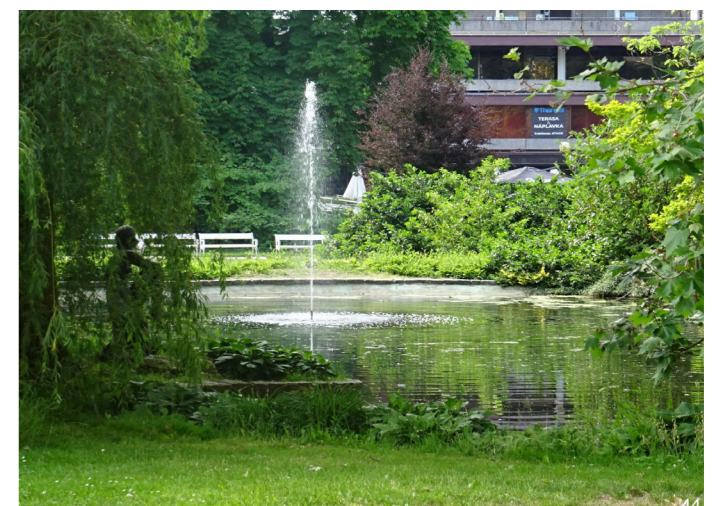
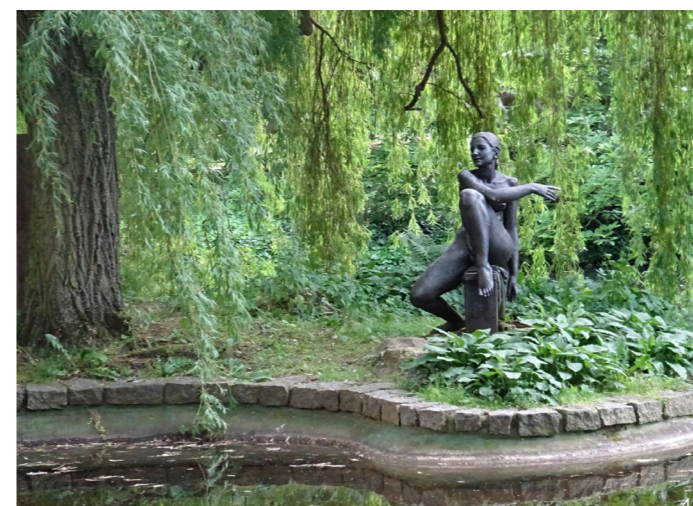
5.

6.

7.

Participace veřejnosti

V průběhu jara 2024 proběhl projekt participace veřejnosti ohledně plánované přípravy architektonicko-krajinářské soutěže na revitalizaci parku. Jednak měl formu plánovacího stánku a také pokračoval ještě online dotazníkovým šetřením. Zpracovatelem participace je KAM KV°. Kompletní výstup je přílohou P16 tohoto Soutěžního zadání.

Současný pohled na využívání parku

Z výsledků participace je patrné, že napříč rozdílnými skupinami uživatelů parku, obyvatel Karlových Varů i návštěvníků města panuje zájem o regeneraci/kultivaci Dvořákových sadů, která pomůže zachovat a podpořit klidný lázeňský charakter, doplní a zreviduje zeleň a ozdobnou výsadbu v parku a zlepší technický stav a opotřebovanost cestiček, chodníků a vybavení. Mnohé funkce a zařízení jsou dle dotázaných v parku osvědčené a vyhledávané, po čase je však na místě jejich revize a aktualizace. Pro návrh bude stěžejní najít způsob, jak opravou „kostry“ parku a vhodnými doplněními pokulhávajících detailů zvýraznit to, co dělá park oblíbeným místem a podtrhnout jeho hodnoty – klid v zeleni, společenskou a kulturní funkci i jistou dávku nostalgického kouzla.

stromy, architektura
mobiliiář/lavičky

zeleň, stánek se zmrzlinou jezírko
všechno

stín sochy ve veřejném prostoru květinové záhony
pouliční umělci Sadová kolonáda, prameny
historie, identita

možnost odpočinku, klid

bezpečná **zelená** lázeňská
kolonáda

příjemná **park** krásná květinová/kvetoucí
oáza/osvěžující

klidná/ vodní plocha stromy
odpočinková čistá/udržovaná

Zadání

Předmět soutěže

Dvořákovy sady nemají v současnosti zcela jasnou formu, vzniklý stav je výsledkem kombinace lázeňského parku pro korzování a "zabydlování" funkcemi občerstvení. Návštěvníkovi není zřejmé, jestli se jedná pouze o okrasný park nebo pobytový park otevřený herním a relaxačním aktivitám.

Park může těžit ze skvělé pozice na pomezí lázeňského a obchodního centra Karlových Varů - dvou hlavních zdrojů různých skupin uživatelů. Park by měl efektivněji zprostředkovat nabídku aktivit a tím rozšířit okruh návštěvníků - nejen pomocí komerčních aktivit, které jsou již v parku stabilně zakotvené, ale hlavně pomocí volně přístupných prvků nabízejících pozastavení, hru, aktivní činnost.

Návrh by měl hledat jasnou identitu parku a rozšířit okruh uživatelů. Park se pravidelně stává „zeleným obyvákem“ města během konání různých festivalů. Revitalizace by měla využít tento jedinečný potenciál pro každodenní život parku a jeho návštěvníků v průběhu roku. Kulturní akce přinášejí společně s aktivitou také často intenzivní zátěž. Během Mezinárodního filmového festivalu park hostí řadu stánků a pavilonů, které zakrývají trávníky po dobu až 10 dní a jejich instalace vyžaduje pojezd automobilů po parkových cestách. Návrh revitalizace by měl vytvořit podmínky i pro tyto události.

Dvořákovy sady zůstávají parkem se specifickou lázeňskou atmosférou v srdci jedinečného lázeňského města. Tuto charakteristickou atmosféru tvořenou dlouholetou tradicí a vývojem lázeňství, architektury domů, krajiny i společnosti by měla revitalizace vhodně uchopit a podpořit.

Záměr revitalizace parku je rozdělen do několika hlavních témat, které je nutné řešit v souvislostech. Jednotlivá témata jsou představena v následujících kapitolách.

Investiční náklady a honorář

Předpokládané investiční náklady na realizaci záměru jsou 40 000 000 Kč bez DPH.

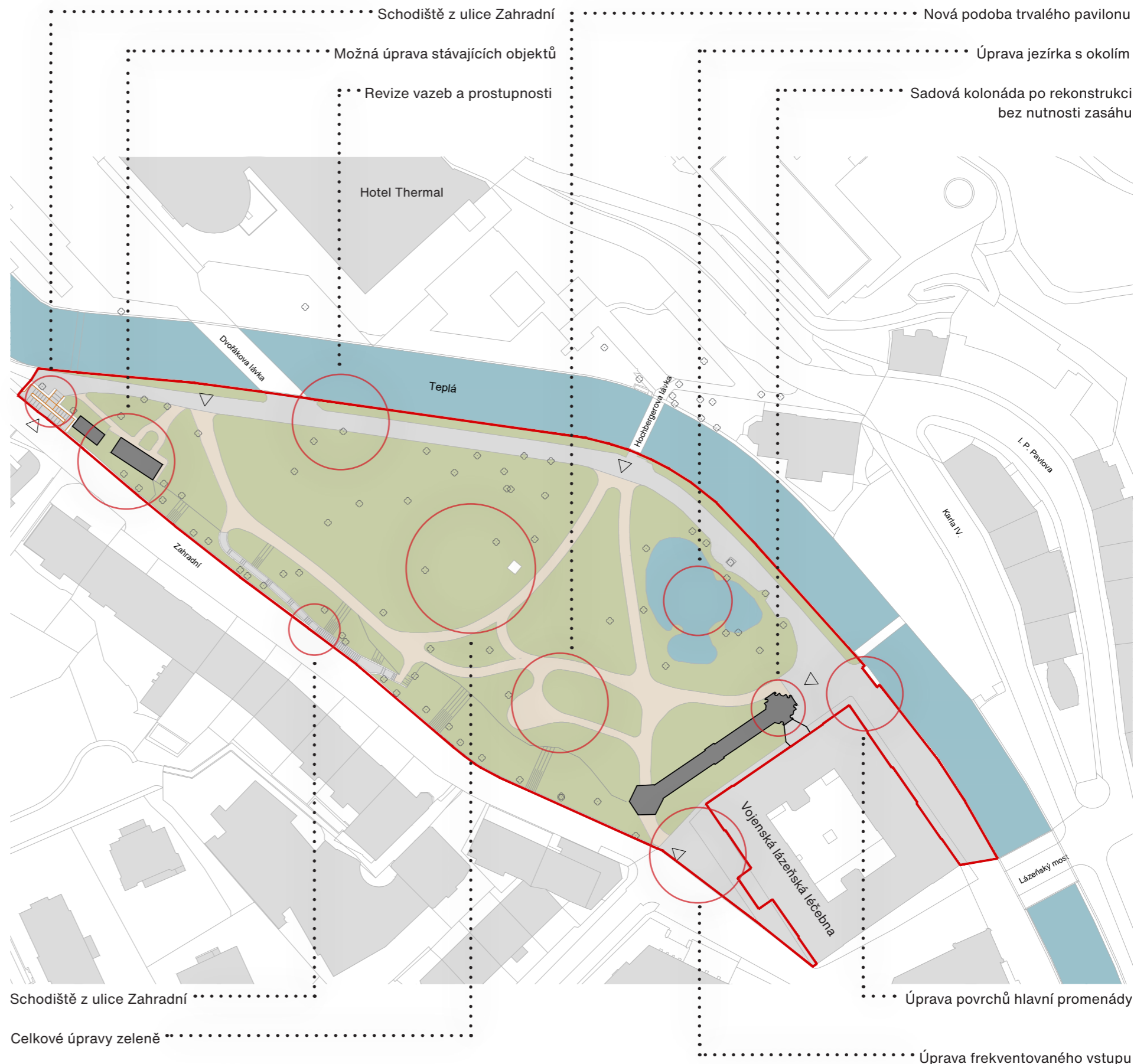
Předpokládaná hodnota veřejné zakázky navazující projektové dokumentace činí 4 000 000 Kč bez DPH.

Architektonicko-krajinářská studie

Odevzdání soutěžních návrhů se předpokládá na leden 2025. Součástí předloženého návrhu bude koncepční prostorové řešení a na něj navazující podrobnější řešení konstrukční a wmateriálové včetně návrhu mobiliáře, veřejného osvětlení, případně řešení konstrukčních detailů a dalších důležitých prvků. Návrh bude prezentován na jednotlivých panelech dle vzoru v zadávacích podkladech. V rámci odevzdaných materiálů bude prezentován i rámcový rozpočet navrženého řešení dle vzoru v zadávacích podkladech.

Navazující architektonická studie

Vítěz architektonicko-krajinářské soutěže bude vyzván k dopracování architektonické studie se zohledněním případných podnětů ze strany Zadavatele.

Reference

Jasný charakter kultivovaného parku

Jasný charakter kultivovaného parku

Pavilonová stavba se současným výrazem

Přehledné prostředí, organizace prodeje občerstvení

Revitalizovaná vodní plocha s přístupem k hladině

Pobytový park pro široký okruh návštěvníků

Revitalizace květinové výsadby s ohledem na náročnost údržby

Drobná zastavení, možnost interakce a posezení ve skupinách

Kvalitní květinová výsadba

Záměr revitalizace

Vazby, cesty, trasy a informace

Návrh revitalizace musí adresovat překážky a revidovat propojení především s hlavní pěší promenádou podél řeky Teplé a na Dvořákovu lávku u hotelu Thermal.

Další důležité pěší vazby jsou schodiště do ulice Zahradní, nyní nehostinné tmavé spojky s potřebou rekonstrukce. Síť pěších tras musí respektovat kvalitní vzrostlé stromy. Důležitým bodem jsou také vizuální vazby parku s okolím, a to především z parku na promenádu a z ulice Zahradní do parku. Návrh by měl revidovat plůtky kolem trávníků, záhonů a podél promenády - tato ohraničení by se měla vyskytovat skutečně pouze tam, kde je potřeba, případně může návrh představit alternativní způsob ochrany záhonů apod.

V roce 2025 proběhne rekonstrukce Lázeňského mostu před Vojenskou lázeňskou léčebnou, na které na východě bezprostředně navazuje zadané řešené území. Projekt Lázeňského mostu je součástí příloh Soutěžních podmínek.

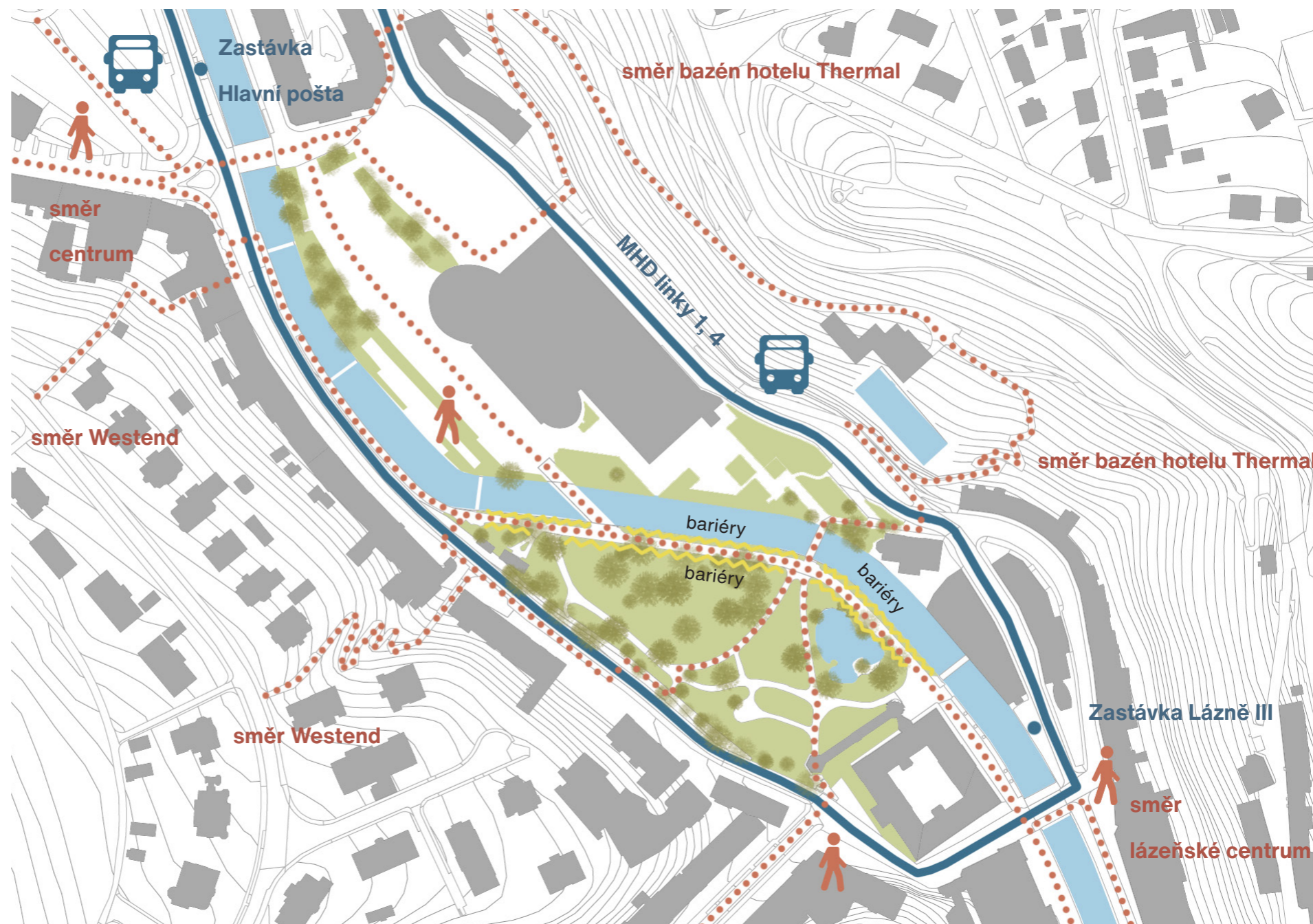
V roce 2025 proběhne realizace první části Městského informačního a orientačního systému města Karlovy Vary dle Manuálu od tvůrců Mjölka a Studio Horáček. Součástí realizace v řešeném území budou informační cedule u významných objektů a tras, rozcestníky a tzv. vřídlovcová linka provádějící návštěvníka celým lázeňským centrem. Pozice umístovaných prvků společně s Manuálem jsou součástí přílohy P16 Soutěžního zadání. V případě návrhu nových označovacích prvků nebo cedulí v rámci soutěžního návrhu je žádoucí vycházet z Manuálu MIOS.

Promenáda podél řeky Teplé

Promenáda podél řeky Teplé je hlavní trasou spojující lázeňské centrum města s centrem správním. Není žádoucí hledat její alternativní vedení, pro revitalizaci je uvažováno především s výměnou dožilého povrchu za vhodnější materiálové řešení.

Navazující území

Je žádoucí, aby návrh revitalizace parku vnímal i bezprostřední okolí řešeného území, a to především sousedící předprostor a parter hotelu Thermal, nacházející se na protějším břehu řeky Teplé. Toto rozsáhlé území není v majetku města. Vedení hotelu Thermal v současnosti připravuje záměr na uspořádání samostatné architektonické soutěže, které bude hledat odpovědi na otázky současného uspořádání prostoru i aktualizaci funkčního a materiálového řešení ploch tohoto důležitého veřejného prostoru města v okolí ikonické stavby hotelu.

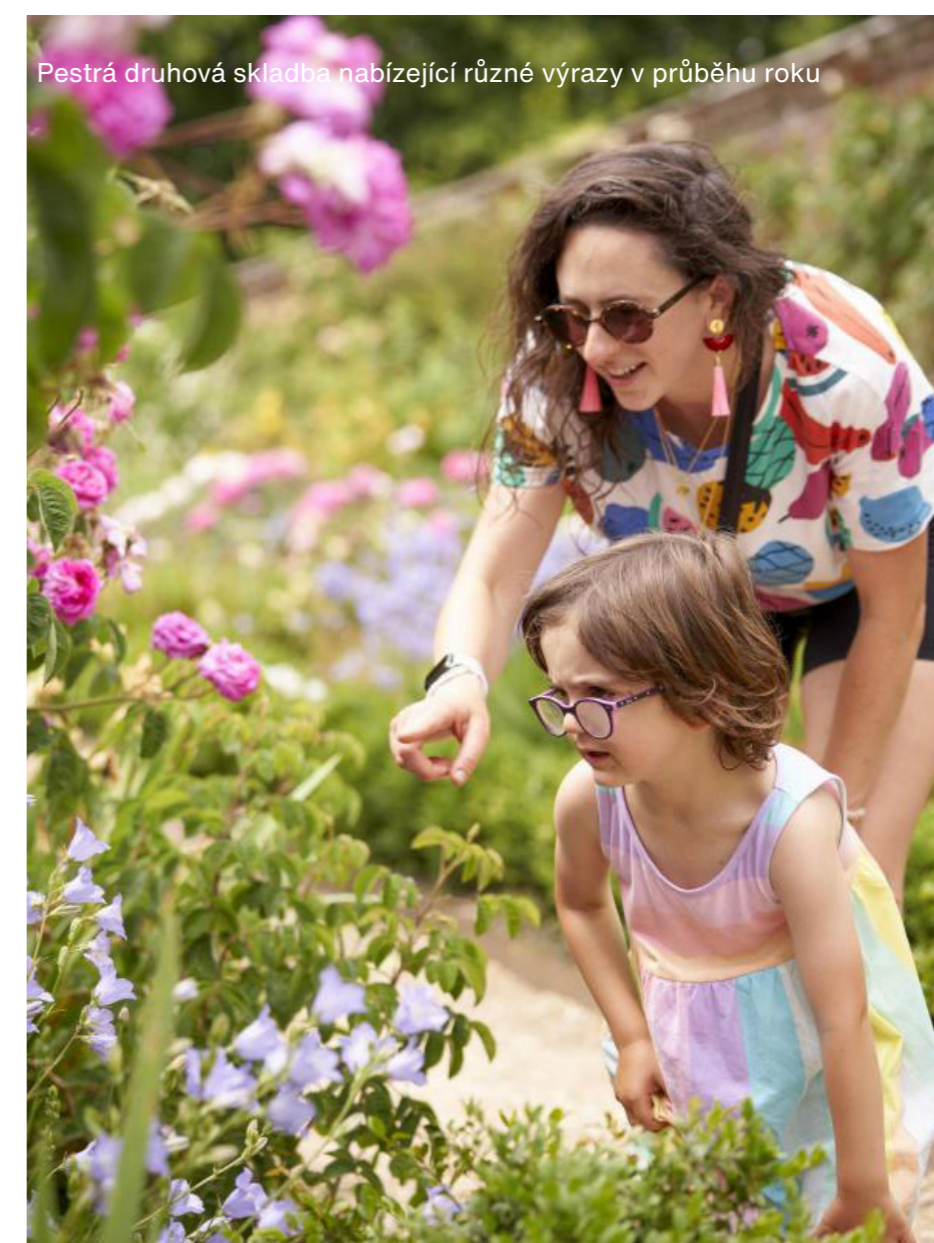
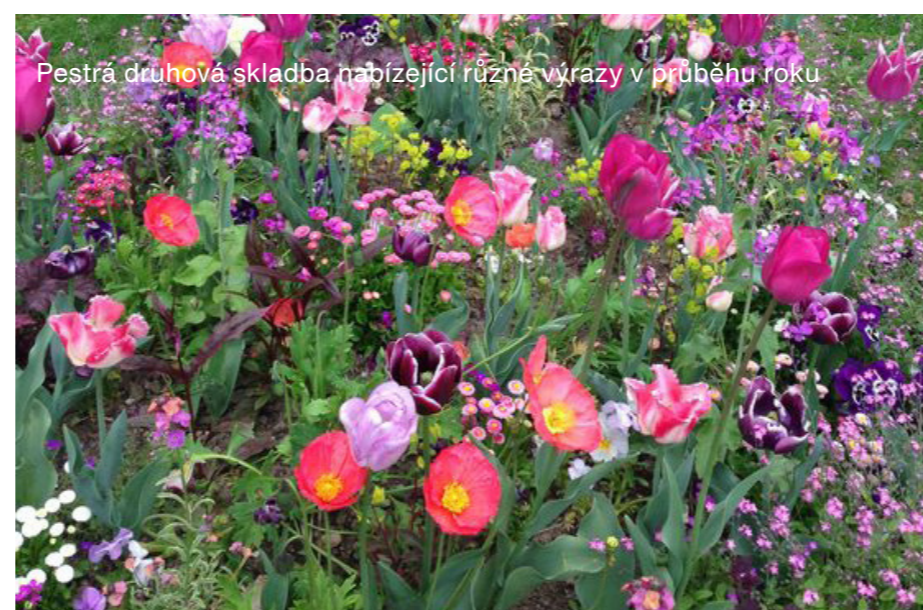

Záměr revitalizace

Zeleň

Návrh musí zacházet s existující kvalitní zelení jako s jedinečnými a nenahraditelnými dominantami a hodnotami prostoru. Vhodnými sadovými úpravami a péstebními zásahy by měl být obnoven vizuální kontakt s parkem ze Zahradní ulice. Celková vizuální přehlednost prostoru parku by měla být podpořena redukcí ploch vzrostlých keřů a jejich nahrazením nízkou koncepční květinovou výsadbou.

Současné roční náklady na údržbu parku činí rámcově 650 000 Kč.

Záměr revitalizace

Řeka Teplá

Řeka je přímo tu a přitom neviditelná a zcela nepřístupná, Návrh by měl prozkoumat možnosti zapojení nebo zpřístupnění vodního toku do struktury parku a pozvednout pobytovou funkci řeky. Návrh může prozkoumat i charakter lávek přes řeku a jejich potenciál v rámci ideového řešení nábřeží.

Jezírko

Okrasné jezírko se zákoutími zeleně by mělo hrát významnější roli v celém prostředí parku. Během festivalu se těší velké oblibě dřevěná paluba pravidelně zřizovaná nad jeho hladinou. Vhodnými zásahy by měl návrh zrevidovat průhledy na jezírko a zhodnotit jeho potenciál aktivit - například přístup na hladinu, formy posezení nebo hry s vodou.

Jezírko jako oblíbený prvek v parku

Oživení vodního prvku

Pozvednutí úlohy nábřeží a řeky pomocí vhodných pobytových zásahů, hry nebo výhledů

Záměr revitalizace

Mobiliář, pobyt a hra

Návrh by měl doplnit park o aktualizovaný vhodný mobiliář s ohledem na ergonomické a uživatelské potřeby jednotlivců i skupin návštěvníků všeho druhu. Mobiliář by měl nabídnout také zajímavé netradiční herní prvky, které mohou sdružovat pobytovou funkci s vnějškovou hrou nebo být koncipované jako herní socha. Herní prvky by měly zajistit pouze doplňkovou aktivitu pro děti např. v době, kdy jejich rodiče chtějí využít služeb občerstvení. Klasické dětské hřiště v této lokalitě není žádoucí. Hru není nutné limitovat na nejmladší uživatele parku - k zamyšlení jsou také volně přístupné herní aktivity pro dospělé.

Záměr revitalizace

Káva, pivo, limo

Návrh by měl zajistit organizaci prostoru pro kavárnu a bývalý stánkový prodej včetně doplnění hygienického zázemí a rozšíření ploch pro posezení adekvátní poptávce. Návrh by měl prověřit možnost pavilonové stavby sdružující tyto funkce, doplněnou o venkovní kryté posezení. Součástí řešení bude také rozvaha o zásobování a režimu dopravní obsluhy pavilonu. WC pro veřejnost není žádoucí umístit do objektu pavilonu, pro zajištění této funkce by měl i nadále sloužit stávající pavilon veřejného WC, který je možné rekonstruovat.

Letní dočasný pavilon

Návrh by měl najít vhodné umístění pro prostorovou rezervu pro zřízení dočasného pavilonu, který by na základě architektonické soutěže park každoročně hostil a nabídl k interakci veřejnosti během letní sezony.

Pilotní ročník by mohl proběhnout také za účasti místních středních škol a dalších organizací, jejichž žáci a členové by navrhli prvotní podobu pavilonu.

Přílohy

Doporučené profily návazných ulic

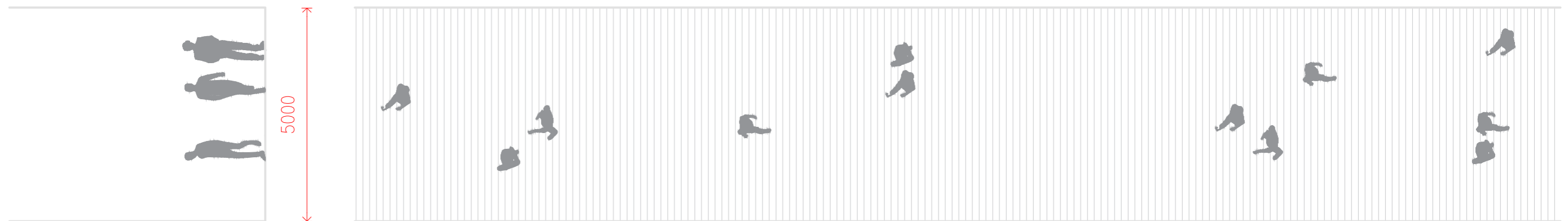
Promenáda v Dvořákových sadech

M 1:100

Profily ulic vychází z analýz městských prostorů a zobrazují cílový stav uličního profilu. Ohraničení profilu ve schématech vycházejí z hranic dopravního prostoru.

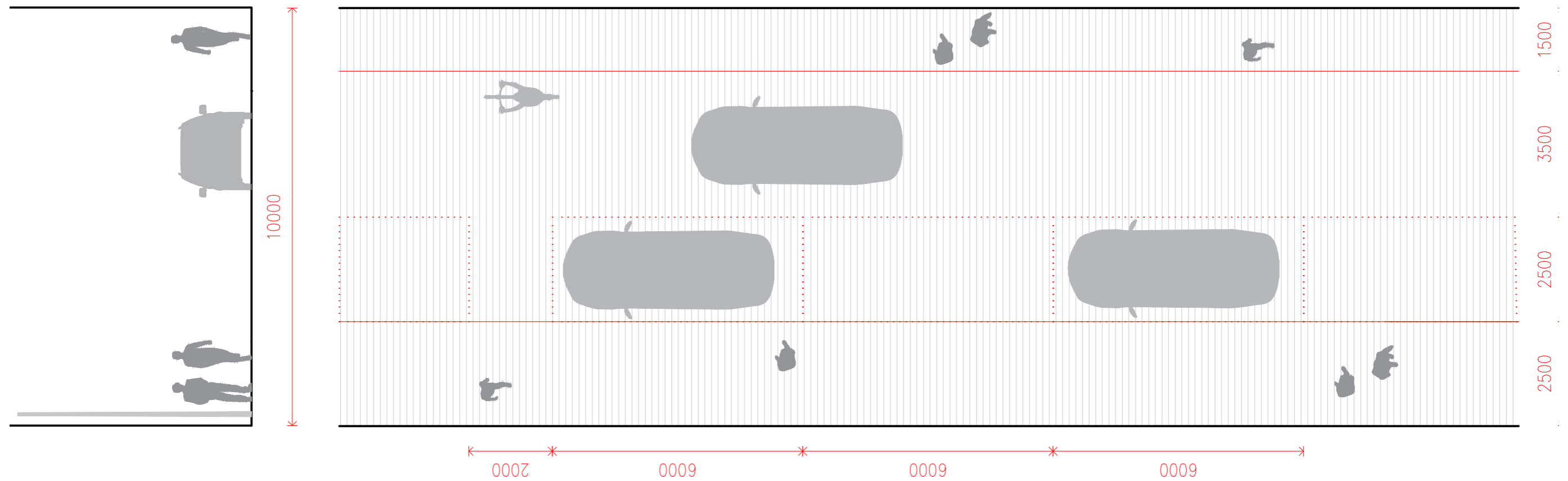
Cílový charakter:

- ulice pro pěší, pomalý nelineární pohyb s detailnějším vnímáním okolního prostředí
- současný stav je vyhodnocen jako stabilizovaný
- stezka pro pěší s vyloučeným pohybem nemotorových vozidel
- vjezd pouze pro nezbytnou automobilovou dopravu (zásobování, festivalové vozy KVIFF)

Cílový charakter:

- v současnosti funguje jako lokální rezidenční ulice se zastoupením služeb v centrální oblasti města
- cílem je proměna na lokální ulici pro pěší, pomalý nelineární pohyb, pěší i nemotorová doprava, MDH a nezbytná automobilová doprava zásobování a rezidentů
- v ulici se pohybují koňské povozy
- cílový stav by měl zahrnovat chodník pro pěší na obou stranách dopravního prostoru a případná místa pro přecházení materiálově odlišená od zbytku vozovky

Zdroje

Zdroje použitých obrazových materiálů

01 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | Blanenský pavilon na historické fotografii z roku 1893]. In: Expedia.com [online]. 21. července 2013 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_30_1420800136_127681_max.jpg

04 - [Karlovy Vary showing a garden]. In: Expedia.com [online]. 21. července 2013 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.expedia.com/Dvorakovy-Sady-Karlovy-Vary-City-Centre.d553248621532514920.Vacation-Attraction?gallery-dialog=gallery-open>

05 - [Karlovy Vary which includes flowers and park]. In: Expedia.com [online]. 21. července 2013 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.expedia.com/Dvorakovy-Sady-Karlovy-Vary-City-Centre.d553248621532514920.Vacation-Attraction?gallery-dialog=gallery-open>

07 - [Bez názvu]. In: MMKV.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://mmkv.cz/sites/default/files/volny-cas/dvorakovy_sady_web_workshopy.jpg

08 - [Karlovy Vary showing a city and a river or creek]. In: Expedia.com [online]. 21. července 2013 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.expedia.com/Dvorakovy-Sady-Karlovy-Vary-City-Centre.d553248621532514920.Vacation-Attraction?gallery-dialog=gallery-open>

10 - [Dvořákovy sady v Karlových Varech]. In: Kudyznudy.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <https://cdn.kudyznudy.cz/files/57/57edc72e-ce12-4ec3-97da-afbd194e9813.webp?v=20230919222804>

11 - [Karlovy Vary, Sadová kolonáda]. In: Vyletyonline.cz [online]. 25.6. 2016 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.vylety.online/vylety-cesko/kolonady-karlovy-vary/>

12 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | Blanenský pavilon v Městském parku na konci 19. století]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_20_1420800135_961081_max.jpg

13 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | dvouramenná promenádní část v době před rokem 1914]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_230_1420800139_400342_max.jpg

14 - [Pohled na Karlovy Vary tak, jak jej na svém snímku zachytil neznámý fotograf mezi lety 1890-1900. V popředí za slunného dne pomalu usychá tráva a v pozadí se okolo říčky Teplé krčí historické lázeňské město.]. In: Magazin-aktualne.cz [online]. 2. 7. 2019 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://cdn.xsd.cz/original/707cbaba86dd3b82ad6ed08521aa876e.jpg>

15 - [Starý pohled Karlovy Vary - městský park s fontánou]. In: Sbazar.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://d46-a.sdn.cz/d_46/c_img_QO_BD/chjLIK.jpeg?fl=exf|crr,1.33333,2|res,800,600,1|wrm,/watermark/sbazar.png,10,10|jpg,80,,1

16 - [pohlednice antik]. In: Aukro.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://cdn.aukro.cz/images/sk1704211754169/730x548/karlovy-vary-181628783.jpeg>

17 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | komplex Blanenského pavilonu na pohlednici z roku 1912]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_290_1420800140_369256_max.jpg

18 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | komplex Blanenského pavilonu na pohlednici z roku 1910]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_240_1420800139_545819_max.jpg

19 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | promenádní část na kolorované pohlednici z roku 1928]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_70_1420800470_938734_max.jpg

20 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | Blanenský pavilon na historické fotografii z roku 1893]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_30_1420800136_127681_max.jpg

21 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | Blanenský pavilon na kolorované pohlednici z roku 1927]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online].

[cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_30_1420800470_290023_max.jpg

22 - [Karlovy Vary - Sadová kolonáda | jihozápadní pavilon kolonády na počátku 20. století]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1202_100_1420800105_966340_max.jpg

23 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | oblíbená letní terasa restaurace v Blanenském pavilonu]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_10_1420800469_959899_max.jpg

24 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | Městský park s Blanenským pavilonem před rokem 1910]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_330_1420800140_988216_max.jpg

25 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | zahradní restaurace před průčelím Blanenského pavilonu]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_340_1420800141_159289_max.jpg

29 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | pavilon v Městských sadech na polygrafii z roku 1895]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_40_1420800136_302164_max.jpg

30 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | komplex Blanenského pavilonu na fotografii z roku 1897]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_50_1420800136_470427_max.jpg

31 - [Karlsbad. Obere Gartenzeile]. In: Portafontium.eu [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <http://www.gda.bayern.de/show/596a0fcc-2e74-4915-b00b-e0a14757e162>

32 - [Karlovy Vary - Blanenský pavilon | Blanenský pavilon v Městských sadech před rokem 1945]. In: Pamatkyapriodakarlovarska.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://www.pamatkyapriodakarlovarska.cz/administrace/foto_objekty/1190_50_1420800470_599054_max.jpg

33 až 39 - autor fotografie: KAM KV°

40 - [Karlovy Vary featuring heritage architecture, a garden and heritage elements]. In: Expedia.com [online]. 21. července 2013 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://a.travel-assets.com/findyours-php/viewfinder/images/res70/123000/123213-Dvorakovy-Sady.jpg>

41 - [Karlovy Vary which includes flowers, a park and a statue or sculpture]. In: Expedia.com [online]. 21. července 2013 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://a.travel-assets.com/findyours-php/viewfinder/images/res70/123000/123210-Dvorakovy-Sady.jpg>

42 - autor fotografie: KAM KV°

43 - [Dvořákovy sady v Karlových Varech]. In: Kudyznudy.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <https://cdn.kudyznudy.cz/files/1f/1fbd243-eb39-4f6b-96e9-e990d7966bcb.webp?v=20230919222804>

44 - autor fotografie: KAM KV°

45 - [Bez názvu]. In: Chvojka.org [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <https://www.chvojka.org/storage/temp/ee1b86641ca34a955c1c1b496bd3a440-770x770x1.jpg>

46 - [Bez názvu]. In: Chvojka.org [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <https://www.chvojka.org/storage/temp/4a7b5cbd58c01adbd6c34fdd7ffda2c-770x770x1.jpg>

47 - [Kavárna v parku]. In: Simonafiserova.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <https://simonafiserova.cz/wp-content/uploads/2018/10/kav%C3%A1rna-2.jpg>

Zdroje použitých obrazových materiálů

49 - [Bez názvu]. In: Chvojka.org [online]. 21. července 2013 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.chvojka.org/storage/temp/f448aa069f072915c4457b214e4ba6c7-770x770x1.jpg>

50 - [Bez názvu]. In: Kudyznudy.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcR-iJVdJn0MJ01TtVGg9enRuPOTLnX1_9slUQIK00nNWolK1g7V

51 - [Bez názvu]. In: Streetpark.eu [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.streetpark.eu/cs/detail-realizace/konstantinovy-lazne-lazensky-park/>

52 - [Bez názvu]. In: Brnenskamama.cz [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://brnenskamama.cz/wp-content/uploads/2023/04/20230403_100837-1024x768.jpg

53 - [Emirgan park]. In: Freeistanbulguide.com [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.freeistanbulguide.com/uploads/images/2023/07/image_750x500_64b3c15e225a7.webp

54 - [Bez názvu]. In: Earch.cz [online]. 4. 8. 2023 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.earch.cz/storage/images/6f/6f0d6add-a977-49f2-9ba6-67b377c8ca87.full.jpg>

55 - [Bez názvu]. In: Landezine.cz [online]. 18. 4. 2023 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://landezine.com/wp-content/uploads/2013/04/Feyssine_Park_by_lles_Paysage_Urbanisme_03.jpg

56 - [Bez názvu]. In: Dailyecho.co.uk [online]. [cit. 2024-08-21]. Dostupné z: <https://www.dailyecho.co.uk/news/23525899.national-trusts-mottisfont-set-spectacular-rose-season-june/>

57 - [Bez názvu]. In: Primainspirace.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://primainspirace.cz/wp-content/uploads/2020/05/kvetinos1.jpg>

58 - [Bez názvu]. In: Greatbritishgardens.co.uk [online]. [cit. 2024-08-05]. Dostupné z: https://www.greatbritishgardens.co.uk/cache/com_zoo/images/the-american-museum_c5d199e62aef21bd694f683cf3e6f491.jpg

59 - [Hampshire rose garden celebrating 50th anniversary]. In: Hampshirechronicle.co.uk [online]. 12.5.2024 [cit. 2024-08-20]. Dostupné z: <https://www.hampshirechronicle.co.uk/news/24307345.mottisfont-rose-garden-celebrating-50th-anniversary/>

60 - [Bez názvu]. In: Earch.cz [online]. 21. 4. 2023 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.earch.cz/storage/images/7e/7e8f0827-04a0-41df-a8fd-2b291e60103e.full.jpg>

61 - [Bez názvu]. In: Chvojka.org [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.chvojka.org/storage/temp/f448aa069f072915c4457b214e4ba6c7-770x770x1.jpg>

62 - [Bez názvu]. In: Rusinafrei.cz [online]. [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://www.rusinafrei.cz/wp-content/uploads/2015/04/LIT_rusinafrei_nabrezi-litomysl_TomasSoucek_03.jpg

63 - [Bez názvu]. In: Design-milk.com [online]. 29. 3. 2019 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://design-milk.com/images/2019/03/Conversations-Olivier-Vadrot-1.jpg>

64 - [Bez názvu]. In: Worldlandscapearchitect.com [online]. 4. 10. 2021 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: https://worldlandscapearchitect.com/wp-content/uploads/2021/09/WLA-Midtown-Park-_09-1-678x503.jpg

65 - [Bez názvu]. In: Divisare.com [online]. 7. 11. 2021 [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://images.divisare.com/images/f_auto,q_auto,w_800/v1636308258/d1y5blukrqhddeilfbau/geiger-hijkema-the-kiss.jpg

66 - [Bez názvu]. In: Escofet.com [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://www.escofet.com/sites/default/files/styles/imagen_principal_producto_1370xn_/public/2018-04/01-SLOPE-landscape-furniture.jpg?itok=UscagrXz

67 - [Bez názvu]. In: Thespaces.com [online]. Alejandro Dumon and de Delás. [cit. 2024-08-20]. Dostupné z: <https://thespaces.com/lens-chess-pavilion/2/>

68 - [Bez názvu]. In: Earch.cz [online]. 14. 12. 2022 [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <https://www.earch.cz/storage/images/d4/d4cfb13f-07e1-4e39-9b6b-8e10c43d2623.full.jpg>

69 - [Bez názvu]. In: mmcite.cz [online]. 09/2022 [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <https://www.mmcite.com/upload/26556-dum-hudby-galerie-4-gallery-preview-1920x0.webp>

70 - [Bez názvu]. In: Behance.net [online]. [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: https://mir-s3-cdn-cf.behance.net/project_modules/max_1200/b4738738199051.575890233c643.jpg

71 - [Bez názvu]. In: Earch.cz [online]. 21. 4. 2023 [cit. 2024-01-19]. Dostupné z: <https://www.earch.cz/storage/images/7e/7e8f0827-04a0-41df-a8fd-2b291e60103e.full.jpg>